

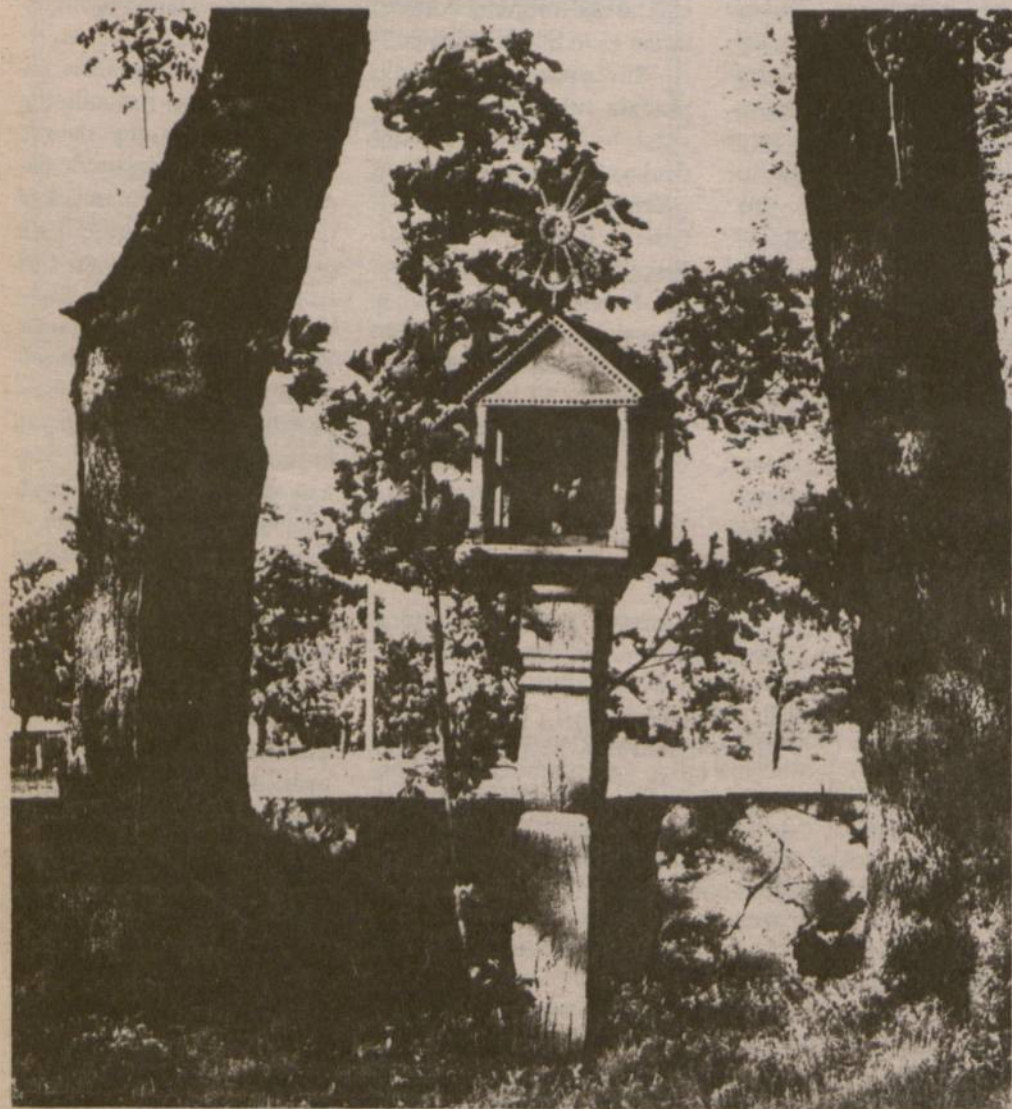
Meckauskas T. 12-15-95
3435 171st St.
Lansing IL 60438

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX APRIL - BALANDŽIO 27, 1995 Nr. 16

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Koplystulpiai - Lietuvos kraštovaizdžio puošmena. Per 50 okupacijos metų dauguma jų buvo sunaikinti. Taip 1965 metais atrodė koplystulpis Degučių km., Šilutės raj.
(Nuotr. iš kn. "Lietuvių liaudies menas")

NULIETUVĖJIMAS

Jonas Avyžius

Sunkiai tebesergame tautinio nepilnavertiškumo kompleksu, kurio ištakų turbūt reikia ieškoti pounijinėje Lietuvos-Lenkijos valstybėje: ar ne tada, aukštesnės lenkų civilizacijos įtakoje, lietuviams atsidūrus vasalo vaidmenyje, prasidėjo lietuvių degradacija? Paskui - ilgametė tautos spauda Rusijos erelio naguose. Vis svetimų valdomi, nuo jų malonės priklausomi. Amžinai susilenkę, stumdami, klupdami ant kelių. Turint prieš akis viską, ką per šimtmečius pakėlė lietuvių tauta, Nepriklausomybės atgavimas 1918 metais atrodo kaip stebuklas.

Deja, sunkiai iškovota laisvė, trumpam šmėstelėjusi lyg pasakiškas mirazas, po poros dešimtmečių vėl prarandama. Lietuva, saviešiams padedant, šmukšteli į Maskvos atrištą "tautų draugystės" maišą, kurį ilgam prisėda platus vyresniojo brolio užpakalis. Ir krebždame ten pusę šimtmečio lygūs, mylintys vienas kitą, žinantys, kam už ką turime dėkoti: didžioji rusų tauta, jos genijus Leninas, nemirtinga rusų liaudis, sudėjusi milijonus gyvybių ant Spalio revo-

liucijos aukuro ir atvėrusi naują erą žmonijos istorijoje... Niekada toji tauta (didžioji, nemirtingoji) per visą savo istoriją nėra pavergusi kitų tautų, nieko skriaudusi, tik visoms nešusi laisvę, aukštą kultūrą, skiepijusi šviesias humanizmo idėjas... Tame maiše krebždėti galėjo ir bandidai, ir išdavikai, ir įvairaus plauko nacionalistai, tik ne dėdė plačiu užpakaliu. Jam, vyresniajam broliui, priklausė vien gėrio nešėjo vaidmuo. Jis žengė "lygiateisių" sesių kolonos priešakyje galingas, taurus, niekur ir niekada neklystantis, žeriantis savo mažylėms malones kaip iš gausybės rago, ir plačiai mostagavo visam pasauliui išskirtinės tautos vėliava.

Tokia tai buvo vadinaimojo internacionalizmo manifestacija, labai patogi rusiškam imperializmui pridengti. Tačiau, kaip dabar matome, brangiai ji mums, lietuviams (be abejo, ir kitoms buvusios Sovietų Sąjungos tautoms), kainavo.

Pažiūrėkim kaip degradavo patriotizmas, neatskiriamai susijęs su tautiniu išdidumu. Nieko šiandien nestebina (nors kai ką, žinoma,

ir papiktina), kai toks intelektualas (neabejotinas lietuvis), palaikomas kito panašaus, dargi apsišarvavusio filosofijos mokslais, viešai pareiškia - nemylis tokios Lietuvos, tegu ji eina velniop su savo netikusia valdžia, vagimis, reketininkais, savižudžiais, žmogžudžiais ir pan.

Man atrodo, kad lūpos, drįstančios ištarti tokius žodžius, galėtų juos pakartoti ir savo motinai, sunkios ligos paguldytai į patalą, kuriai reikia ilgo, rūpestingo slaugymo. Iš tiesų, patogu (jeigu tam netrukdo doroviniai principai) nusigręžti nuo savo artimo, kai jam blogai. Arba einant pro šalį neišgirsti skęstančio šauksmo. Dieve, kurių galų papildomo vargo, kai savo per akis! O čia dar ir rizika, nes galima kartu į dugną nugarmėti. Ne, kiekvienas kapstykimės, kaip išmanome, tokį dabar metė šūkį nūdienos padėties viešpačiai, meistrai plaukti kitus skandindami.

Nesakau, kad tokiems ir į juos panašioms neprireikia tautos vardo. Beje, dauguma jų ir išplaukė į plačiuosius vandenius pakėlę tik trispalves bures. Jų patriotizmas buvo pasiekęs tokių svaiginančių aukštumų, kad net per sapną skanduo-davo Lie-tu-va. Tačiau kai pamatė artinantis

RYTŲ EUROPOS TAUTŲ KOMITETAS

Californijos valstijoje veikia iš Rytų Europos tautų susiorganizavęs komitetas, kuris rūpinasi savo kraštų politiniais reikalais, ypač kreipdamas dėmesį į tų kraštų saugumą. Prie šio komiteto dar prisijungė ir amerikiečių kinų organizacijų atstovai.

Svarbiausiu savo uždaviniu visų tame komitete dalyvaujančių sutarimu, yra siekimas, kad Rytų ir Vidurio Europos kraštai būtų saugūs nuo politinės ir karinės įtakos iš išorės ir kad būtų apsaugota nuo galimos invazijos į tuos kraštus. Taip pat žiūrima, kad būtų ten vykdomos ekonominės reformos ir respektuojamos pagal Jungtinių Tautų statuto 51-ąjį straipsnį asmeninės žmogaus teisės ir laikomasi laisvo tautų apsisprendimo principo, jei tie kraštai nori sudaryti sąjungas savo tarpe. Tuose kraštuose bet kokios politinės ir ekonominės reformos negali būti užtikrintos, jei jiems nebus politinio ir karinio saugumo garantijų.

Šiam Rytų ir Vidurio Europos regionui priklauso Al-

banija, Bosnija, Bulgarija, Čekija, Estija, Gudija, Kroatija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Makedonija, Slovakija, Slovėnija, Rumunija, Ukraina ir dar buvusios Jugoslavijos kraštai.

Šis komitetas labai stipriai pasisako už nepriklausomą ir saugią Ukrainą, ir pažymi, jog šiuo metu dalinė Partnerystė su NATO dar negarantuoja minėtiems kraštams saugumo invazijos atveju. Komitetas daro viską, kad tie kraštai būtų priimti į NATO tikraisiais nariais. Taip pat pasisako, jog Karaliaučiaus sritis būtų demilitarizuota, nes karinės bazės tėra tik už kelių mylių nuo Lietuvos ir Lenkijos sienų. O tai kelia grėsmę ir kitiems kraštams.

Vasario 4 dienos konferencijoje buvo svarstomi kiti klausimai ir pasisakyta, jog tebeegzistuoja "komunistinis palikimas". Komitetas visų į jį įeinančių tautų vardu parsisuntė memorandumą JAV prezidentui Clintonui. Amerikos Lietuvių Tarybą čia atstovauja inž. Vytautas Šliūpas.

ALTO inf.

štilį, kai iki šiol šauniai tarnavusios burės pasirodė nebereikalingos (be to, jau ranka pasiekiamas išganingas krantas), staiga visame kūne pajuto baisų persidirbusio žmogaus nuovargį. Ir dar baisesnį apetitą. Visi gerai prisimename paskutinį Aukščiausiosios Tarybos posėdį, kuriame dalis deputatų, praradę bet kokią padorumą, draskėsi dėl riebesnio kąsnio, girdi, priklausančio jiems už tarnavimą Lietuvai. Ne man vienam tada pasirodė, kad tauta iki šiol turėjo reikalų ne su signatarais, o su pirklių gildija, per mažai užsipašiusia už sandėrį.

Panašių pavyzdžių yra pakankamai. Kuo brangiau parduoti patriotizmo akcijas - šiandien tipiškas reiškinys politinėje rinkoje. Tautiško jausmas tiek degradavęs, kad tūlas pilietis net nepagalvoja esąs lietuvis. O jei pase įrašyta tautybė tai primena, toks nesieja su ja savo elgesio. "Kaip tau negėda? Juk esi lietuvis, kompromituoji savo tautą viso pasaulio akys!" Jeigu jam taip pasakytum, tik išpūstų akis. Kažkoks archainis argumentas iš devyniolikto šimtmečio, kai dar gyveno naivuolis Vincas

Kudirka... Nulietuvėjęs lietuvis (sakysim, koks valstybės pareigūnas, mintantis kyšiais ir patogia proga apvaginėjantis valstybę) negalvoja nei apie tautinę savigarbą, nei apie moralinę atsakomybę: vienintėlis tokio dvasiškai nustekento piliečio rūpestis - atsiplėšti kiek galima didesnę kąsnį ir išsisukti nuo kalėjimo.

Todėl nenuostabu, kad Lietuva tokiems ir panašioms tik Lietuvėlė. Netgi mūsų ekonominių sunkumų nustekentam intelektualui mielas šis mažiškas žodelytis, nors tie liuksemburgiečiai savo šalies, daug kartų mažesnės už Lietuvą, nepravardžiuoja Liuksemburgėliu.

Lietuvių tautinio mentaliteto lygis gana gerai atspindi mūsų užsienio politikoje, vykdomoje iš lietuviško nuolankumo pozicijų, kur išgirtasis kompromisas dažniausiai virsta reveransu galingesniam partneriui. Tad ko stebėtis, jei patys savęs negerbdami, susilaukiame to paties ir iš kitatautčių. Lietuvių ižeidinėjimai - Vilniaus krašte seniai įprastas reiškinys. Kartais atrodo, kad ši

(Nukelta į 5 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **SUSITINKA VIDURIO EUROPOS IR RYTŲ KRAŠTŲ LIETUVIAI.** Balandžio 22-24 dienomis Vilniuje vyks Vidurio Europos ir Rytų krasėtų lietuvių bendrijų sanryšos Seimo posėdis, kuriame dalyvaus Latvijos, Estijos, Uzbekistano, Moldovos, Ukrainos, Baltarusijos, Rusijos, Karaliaučiaus krašto bei Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos lietuvių bendrijų atstovai.

Sanryša siekia lietuvių, gyvenančių už Lietuvos ribų, gimtosios kalbos, tradicijų, istorinės atminties bei nacionalinio savitumo išsaugojimo ir kultūrinės sąveikos. Ši organizacija padeda norintiems grįžti į tėvynę, rūpinasi lietuviškų mokyklų, kultūros centrų, klubų, draugijų kūrimu ir veikla už respublikos ribų.

Seimo posėdyje numatoma išklausti Sanryšos darbų ataskaitą bei lietuvių bendrijų atstovų ataskaitas ir pranešimus. Bus svarstomos ryšių su tėvyne palaikymo ir grįžimo į Lietuvą problemos bei kiti gyvybiškai svarbūs lietuviybės išlaikymo klausimai.

Lietuvių bendrijų atstovai svarstys Sanryšos įstatus ir rinks valdymo organus. Seimo posėdyje bus priimta veiklos programa, aptartas Sanryšos dalyvavimas Lietuvos bei kitų šalių visuomeninių organizacijų ir judėjimų veikloje.

Balandžio 24 dieną lietuvių bendrijų atstovai susitiks su žurnalistais ir vyriausybiniėmis bei visuomeninėmis organizacijomis.

• **SOCIALDEMOKRATAI REIKALAUJA LDDP NARIŲ IŠPAŽINTIES.** Socialdemokratų partijos vadovai Aloyzas Sakalas ir Audrius Rudys antradienį spaudos konferencijoje patvirtino, kad jų partija ir parlamentinė frakcija sieks "Respublikos" dienraštyje paskelbtų publikacijų apie LKP-LDDP turto plovimą viešo svarstymo. Socialdemokratai reikalauja, kad būtų sudaryta publikacijose "Klanas" pateiktai informacijai ištirti speciali komisija. Toje komisijoje, jų nuomone, turėtų būti lygiai atstovaujamos visos Seimo frakcijos ir jai turėtų būti suteikta tiesė apklausti liudininkus nepriklausomai nuo jų valstybinio statuso.

Aloyzas Sakalas paskelbė Lietuvos socialdemokratų partijos poziciją dėl "Respublikos" publikacijų. Pareiškime, be kita ko, sakoma, kad publikacijoje "pateikiami faktai ir apmąstymai apie buvusios LKP turto privatizavimą LDDP funkcionierių rankomis negali būti vertinami vien tik kaip valdančios partijos prestižo reikalas". Jis sakė, kad "minėti faktai griauja svarbiausią Lietuvos Respublikos institucijų prestižą ir kelia labai rimtą pavojų politiniam valstybės stabilumui".

Politinių partijų atstovų rengiamos konferencijos, sakė Aloyzas Sakalas, tik sukelia naujų abejonių. Jos negali būti rimta atsvara keliams kaltinimams bei būti pakaitalas teisiniams tyrimams.

• **BALTBAT'O KŪRĖJAI TARSIS VILNIUJE.** BALTBAT'o kūrimo koordinacinė grupė antradienį Vilniuje pradeda trijų dienų pasitarimą.

Trijų Baltijos šalių taikos palaikymo bataliono kūrime taip pat dalyvauja Danijos, Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Norvegijos, Suomijos bei Švedijos specialistai. Lietuvos delegacijai čia vadovauja Krašto apsaugos ministerijos sekretorius pulkininkas Jonas Gečas.

Lietuvoje surengtą BALTBAT'o kūrimo koordinacinės grupės susitikimą numatyta pradėti pasitarimu Krašto apsaugos ministerijoje. Čia bus aptariamos bataliono kūrimo perspektyvos, struktūra, finansavimo ir aprūpinimo klausimai.

Trečiadienį šios problemos toliau bus gvildinamos "Lietuvos" viešbutyje surengtame seminare. Jam pasibaigus, numatytas vizitas į Ruklos karinį dalinį, kur kuriama Lietuvos taikos palaikymo pajėgų mokyimo bazė. Beje, čia pradžioje buvo planuota įrengti visų trijų Baltijos šalių talkdarių rengimo centrą, tačiau vėliau buvo pasirinktas Adažių karinis dalinys Latvijoje. Čia dabar mokosi bendram Lietuvos, Latvijos ir Estijos kariniam junginiui vadovausiantys karininkai.

• **LIETUVA DIDINS STUDENTŲ SKAIČIŲ.** Šiais metais visos Lietuvos aukštosios mokyklos, išskyrus karo akademiją, priims daugiau kaip 11 tūkstančių studentų. Tokiam planui pritarta Švietimo ir mokslo ministerijos kolegijos posėdyje.

Šiuo metu Lietuvos universitetinėse mokyklose įstaigosė studijuoja daugiau kaip 52 tūkstančiai studentų. Tai reiškia, kad šalis pagal studentų skaičių atsilieka nuo kitų Europos valstybių, todėl šiomet norinčiųjų studijuoti bus priimta kiek daugiau negu iki šiol. Remiantis Vilniaus universiteto specialistų atliktais tyrimais, studentų turėtų būti dviem procentais daugiau nei dabar – tada atskirų sričių specialistų neturėtų pritrūkti. Kitais mokslo metais į aukštąsias mokyklas bus priimta daugiau norinčiųjų studijuoti socialinius mokslus, tačiau sumažės medicinos ir gamtos, agrarinių bei humanitarinių mokslų studentų.

• **LDDP VADOVAI NEIGIA KALTINIMUS DĖL PIKTNAUDŽIAVIMO PARTIJOS TURTO.** Lietuvos Demokratinės darbo partijos (LDDP) frakcijos Seime seniūno pirmasis pavaduotojas Justinas Karosas trečiadienį spaudos konferencijoje pareiškė, kad partijos turtas neteisėtu būdu nebuvo "plaunamas". Jis paneigė "Respublikos" dienraštyje skelbtas publikacijas, kuriose LDDP kaltinama partinio turto netei-

Teisingumo ieškant

Šiuo metu amerikiečių, o ir viso pasaulio dėmesį patraukė Los Angeles teismas, kuriame milijonierius sporto šaunuolis O.J. Simpson kaltinamas savo žmonos ir jos draugo nužudymu. Teismo eiga daug kainuoja ne tik kaltinamajam, bet ir Kalifornijos mokesčių mokėtojams. Dar daugiau kainuoja tarptautinio Hagos tribunolo, įsteigto Jungtinių Tautų, veikla, beieškant buvusioje Jugoslavijoje žmonių, kaltų dėl žmogaus teisių laužymo, žmonių žudymo prievartavimų ir kankinimų. Tą tribunolą nelengva buvo įsteigti, nelengva buvo jį sudaryti, o paskutiniu metu nelengva padengti teismo išlaidas. Jo vadovas, Pietų Afrikos teisininkas

sėtu pasisavinimu.

Buvusios Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos komisijos pirmininkas Kęstutis Grinius patvirtino, kad "apie 90 procentu LKP turto perduota valstybei". Kas juo pasinaudojo, sakė Kęstutis Grinius nustatyti neįmanoma.

Respublikos Prezidento patarėjas Vladimiras Beriozovas spaudos konferencijoje sakė, kad tuometinis partinis turtas buvo dalijamas pagal LKP potvarkius, "atsižvelgiant į vietos aplinkybes". Galimas dalykas, sakė jis, buvo padaryta ir kai kurių klaidų. Tačiau LDDP neprisiima atsakomybės už kaltinimus, kad ji "plovė" partinį turtą.

Vladimiras Beriozovas priminė, kad LDDP kandidatas Seime Alfonsas Navickas sustabdė savo parlamentinius įgaliojimus.

"Jo ir mūsų partijos veiklą bus galima vertinti tikrai po to, kai bus paskelbtos teisinių institucijų išvados", pasakė Justinas Karosas.

• **KONSERVATORIAI VĖL REIKALAUJA, KAD PARTINIO TURTO PROBLEMĄ TIRTŲ PARLAMENTINĖ KOMISIJA.** Tai, jog Lietuvos demokratinės darbo partijos frakcija pasipriešino siūlymui sudaryti specialią parlamentinę komisiją buvusios komunistų partijos turto "išplovimui" ištirti, liudija, jog LDDP turi tam tikrų politinių bei ekonominių motyvų, mano Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) frakcijos seniūnas Andrius Kubilius. Tokį LDDP žingsnį trečiadienį spaudos konferencijoje jis pavadino "politine savižudybe".

Antradienį Seimo posėdyje LDDP balsų dauguma buvo atmestas dešinės opozicijos siūlymas įtraukti į dienotvarkę nutarimo "Dėl Seimo laikinosios tyrimo bei parengiamosios komisijos sudarymo" projektas.

Trečiadienį spaudos konferencijoje Andrius Kubilius informavo, jog jau yra surinkta penkiasdešimt Seimo narių parašų po reikalavimu šio nutarimo svarstymą įtraukti į artimiausio Seimo posėdžio dienotvarkę. "Ketvirtadienį Seimo posėdyje pamatysime, koks yra tikrasis LDDP požiūris į šią problemą", sakė jis.

• **RUSIJA NEATMETA GALIMYBĖS PANAUDOTI JĖGĄ.** Balandžio 18 Rusijos užsienio reikalų ministras A. Kozjrovas Maskvoje kalbėdamas užsienio politikos tarybos posėdyje pareiškė, jog neatmetama galimybė, kad gali būti panaudota jėga NVS ir Baltijos valstybėse gyvenantiems rusams apginti, jei čia būtų pažeidžiamos žmogaus teisės.

Paprašytas tai paaiškinti, Rusijos ambasadorius Lietuvoje N. Obertyševs Lietuvos užsienio reikalų ministerijos sekretoriui A. Januška pažadėjo artimiausiu metu pateikti oficialų paaiškinimą šiuo klausimu.

A. Januška atkreipė dėmesį, jog sprendama įvairias užsienio politikos problemas, Rusija vis dažniau grąšina ir netgi naudoja karinę jėgą. Jis nurodė, jog tai nesuderinama su tarptautine teise bei geros kaimynystės principais.

• **SEIMO NARYS A. NAVICKAS SUSTABDĖ SAVO NARYSTĘ FRAKCIJOJE.** Balandžio 18 LDDP frakcijos Seime narys A. Navickas sustabė savo narystę frakcijoje ir partijoje, kol bus baigti tirti "Respublikos" dienraštyje jam iškelti kaltinimai.

Praejusią savaitę "Respublikoje" pasirodė serija straipsnių, kuriuose nagrinėjamas SSKP-LKP-LDDP turėto turto pasidalinimas. Viename straipsnių pateikta 1991 metų rudenį LDDP būstinėje įvykusio pokalbio stenograma. Pokalbyje dalyvavęs A. Navickas, A. Brazauskas, G. Kirkilas, kiti aukšti pareigūnai aptarinėjo kaip nuo valstybės nuslėpti dalį turimo turto, pervedant jį į privačias akcines bendroves.

Pagal 1991 metų rudenį priimtus įstatymus, visas turtas, anksčiau priklausęs SSKP LKP, turėjo būti perduotas valstybės nuosavybėn.

—er—

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Richard Goldstone paprašė Jungtinių Tautų šių metų veiklai 28 milijonų dolerių, tačiau gavo tik 7 milijonus.

Šio tarptautinio tribunolo pradžia sukėlė tarp atskirų valstybių daug debatų dėl tvarkos, dėl procedūros, nes įvairių valstybių teisminė sistema ir tradicijos skiriasi. Visą reikėjo sukurti iš naujo. Pasinaudodami anksčiau buvusiais tarptautiniais teismais, tribunolo teisėjai pagaliau sukūrė 63 lapų taisyklių knygelę, pradėjo veiklą. Jau buvo apkaltintas serbų kalinių stovyklos komendantas Bosnijoje Dragan Nicolič,

kaltinamas kalinių žudymu, kankinimais. Jau surašyti dar 14 įvairių tautybių Jugoslavijos žmonių kaltinimai.

Vienas iš daugiausia pagarsėjusių karo nusikaltėlių, serbų "Arkano tigrų" dalinio vadas Zeliko Raznjatovič pareiškė korespondentams, kad jis prisistatys tribunolui tik po to, kai "amerikonai bus tribunolo teisiami už Hirosimą, Nagasakį, Vietnamo, Kambodžijos ir Panamos nusikaltimus. Nežiūrint šitokio drąsumo, tribunolo jau apkaltinti 22 jugoslaviai, vienas serbas, suimtas Vokietijoje, bus perduotas teismui.

Karo nusikaltimų tribunolas pradėjo domėtis ir masinėmis žudynėmis Afrikos valstybėlėje Ruandoje, kur hutų genties nariai žudė tutsių genties žmones. Tarptautinis spaudimas reikalavo surasti, nubausti karo nusikaltėlius buvusioje Kambodžijoje, kur Raudonieji kchmerai, sakoma, išžudė apie tris milijonus savo tautiečių. Vienok nusikaltėliai liko nubausti, nes komunistinė Kinija su savo veto teise, stabdė Jungtinėse Tautose tą planą. Iki šiol mažai buvo girdima apie reikalavimus suruošti teismus buvusioj, baltųjų valdomoj Pietų Afrikoj, kur praityje buvo daug žmogaus teisių pažeidimų, žudynių ir pats dabartinis prezidentas sėdėjo kalėjime už teroro veiksmus. Vis daugiau Pietų Afrikoje pasigirsta balsų, kad reikėtų nubausti buvusio apar-teido priespaudos kaltininkus, o ne ieškoti karo meto nusikaltimų vien tik Balkanuose. Praeitie kaltųjų aiškinimas vyksta ir buvusioje Sovietų Sąjungoje. Kyla klausimas ar kas bus baudžiamas už civilių žudymą dabartinėje Čėčėnijoje.

Tarptautinis Nuerebergo teismas tuoj po Trečiojo reicho pralaimėjimo buvo greit suorganizuotas. Teisme dirbo daugiau 100 prokurorų su 2000 tarnautojų. Buvo teisiami 22 aukščiausi Hitlerio bendradarbiai. Iš jų dvylika buvo nuteisti mirti, kiti gavo mažesnes bausmes, trys išteisinti. Dabartinis tribunolas teturi devynis prokurorus, viso apie 100 tarnautojų. Blogiausia, kad kai kurios JT Saugumo Tarybos pastoviosios narės (Rusija, Britanija, Prancūzija) šaltai žiūri į šio tribunolo paskirtį ir naudą.

Vokietijoje vykdomas buvusios Rytų Vokietijos vadovų baudimo procesas parodė, jog baudžiami tik "mažieji", kurie ginasi "klause įsakymų". Iš vokiečių komunistų (Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

GERA PRADŽIA IR BLOGA PABAIGA

Juozas Žygas

Praėjusį rudenį, Chicagoje vykusiam teatros festivalyje, "Vaidilutės" teatrinė grupė pastatė du A. Čechovo trumpus vaizdelius "Bloga pradžia" ir "Gera pabaiga". Tad ir kilo man mintis, tik sukeitus sąvokas, panaudoti šiam rašiniui. Tie, kurie su kritiškais pasisakymais nesutinka, tai dabar turės progos pamatyti, kad pastebiu ir tai, kas yra gero. Tik gaila, kad tų gerų prošvaisčių, tik tiek retai tepasitaiko! O dabar šiam rašiniui proga pasitaikė, tai prez. A. Brazausko atsakymas vykti į Maskvą. Logiškai galvojant, tik tokio atsakymo ir tegalėjome tikėtis. Tačiau darbinėje pasaulio politikoje, dažnai logikos negalime nė įžiūrėti.

Tad ir buvo spėliojama: "Vyks ar nevyks?" – "Ar išdrįs Jėlcinui pasakyti "niet"? (Draugas)", Todėl maloniau nustebino mus pasiekusi žinia. Vilnius, balandžio 3 d. (Elta) – Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas pirmadienį išplatintame pareiškime pažymi, kad gegužės 8 dieną, kai daugelyje pasaulio valstybių bus švenčiama pergalė prieš fašizmą, jis tvirtai apsiprendė būti Lietuvoje". Ne mažiau yra svarbus jo pasisakymas, liečiantis ir Vakarų apgaulingą ir suvedžiojančią politiką. "Tai, kad Lietuva išnyko iš Europos politinio žemėlapių yra pasekmė ir nevienareikšmių Jaltos bei Potsdamo konferencijų sprendimų, kuriuos padiktavo didžiųjų valstybių interesai". Mes beveik per penkiasdešimt metų įpratome tik komunistus kaltinti, beveik visai užmiršdami, kad ir Vakarų vadų sąžinės ir rankos nebuvo švarios.

Reikėtų neužmiršti, kad ir jų rankos partizanų krauju yra suteptos. Įvairūs klaidinantieji pažadai ir verbavimas parašiutininkų, siuntė klaidingus signalus. Daug par-

tizanų dėl to žuvo, kad vakariečių pažadams tikėjo. Išlaisvinimo ir sugrįžimo laukiantiems tiek Lietuvoje, tiek ir DP stovyklose, kiekvienas neatsakingas radijo bangomis paleistas žodis, daugeliui Sibirą ar neišsipildžiusias viltis reiškė. Atsimenu, kuomet 1945 m. rugpjūčio mėn. gale, pro Seligenstadto stovyklą – Schweinfurto kryptimi ant platformų du amerikiečių tankai pravažiavo. Stovyklos "politologų" buvo išaiškinta, kad amerikiečiai pajėgus prieš rusus telkia. Kadangi kasdien buvo daromi politinių žinių pranešimai, tad visi sužinojo, kad: "tiems suskiams" duos į skudurus". Toks pasakymas skatino žmonių viltis, tad ir buvo, kaip dogma nekritikuotinas.

O bloga žinia yra ta, kad Lietuva vis tik Maskvai nusilenkė. "Vilnius, balandžio 6 d. (LA-AGEP) – Du Rusijos kariniai dezertirai, 10 dienų gyvenę Vilniaus paskirstymo punkte, balandžio 4 d. buvo perduoti Rusijos ambasada". Nors prezidentas Algirdas Brazauskas buvo pareiškęs: "Kad Rusijos dezertyrų grąžinimas institucijoms, panašioms į bausmių batalionus, prieštarautų žmogaus teisėms". Nors šiame agentūros pranešime nėra minima, tačiau radijo bangomis girdėjau: "Jų grąžinimas buvo pagrįstas abišaliu tarpvalstybiniu susitarimu". Nežinia iš kur toks susitarimas atsirado? Kuomet Vilniuje vyko "Sausio 13 d." byla, tai, žinoma, Lietuvoje nusikaltėlių (išskyrus kelis Rusijos piliečius), beveik nebuvo rasta. Kurie buvo išaiškinti, tai jie visi saugiai Rusijoje ar Gudijoje gyveno. Tuomet buvo rašoma: "Rusija atsisakanti savo piliečius išduoti, kadangi tarp Rusijos ir Lietuvos nėra tarpvalstybinio susitarimo!"

LIETUVA – BRANDUOLINIO GINKLO NEPLATINIMO SUTARTIES DALYVĖ

Balandžio 20 d. į Jungtinių Tautų būstinę New Yorke dalyvauti čia vykstančioje Branduolinio ginklo neplatavimo sutarties (Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons) peržiūros ir pratęsimo konferencijoje išvyko oficiali Lietuvos delegacija, vadovaujama LR užsienio reikalų ministro Povilo Gylio.

Lietuvos pozicija dėl branduolinio ginklo neplatavimo sutarties pratęsimo yra tokia:

Užkirsti kelią branduolinio ginklo plitimui bei aktyvios pastangos efektyvinti tarptautinės bendrijos veiklą šioje srityje yra vienas iš pagrindinių Lietuvos užsienio politikos tikslų. Netrukus po nepriklausomybės atkūrimo, 1991 m. birželio 25 d., Lietuva prisijungė prie Branduolinio ginklo neplatavimo sutarties (tarpt. santr. – NPT), šitaip demonstruodama savo ketinimą konkrečiai veikla įnešti savo įnašą į globalinį ginkluotės kontrolės ir nusi-ginklavimo procesą.

NPT egzistavimas prisidėjo prie stabilumo ir saugumo iširus SSRS, kai pasaulio bendruomenė įtikino tris valstybes, kurių teritorijose buvo dislokuotas branduolinis ginklas – Baltarusiją, Kazachstaną ir Ukrainą – prisiminti nebranduolinės valstybės statusą. NPT dėka branduolinių valstybių skaičius Lietuvos kaimynystėje nepa-

didėjo.

Viena sutartis negali savaime užtikrinti žemyno saugumo. Šiam tikslui reikia daugelio su jos vykdymu susijusių procesų: teisiškai įpareigojančių daugiašalių, regioninių ar dvišalių sutarčių, normų ir išpareigojimų. Neabejotinai pozityvūs poslinkiai yra pažymėtini derybose dėl visaapimančios branduolinių bandymų uždraudimo sutarties, pradėtos derybos dėl radioaktyvių medžiagų, kurios gali būti panaudotos branduolinio ginklo gamybai, uždraudimo. Taip pat vis didesnį mastą įgauna sveikintinos regioninės iniciatyvos, ypač kuriant laisvas nuo branduolinio ginklo zonas (tokios zonos dabar yra įteisintos Lotynų Amerikoje, Afrikoje ir kitur). Kaip tik šiuo metu vyksta derybos dėl laisvų nuo branduolinio ginklo zonų įkūrimo Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose.

Lietuva kaip valstybė, kuri naudoja branduoline energija ir yra nuo jos priklausoma, ypatingai suinteresuota NPT numatyta nediskriminacine branduolinės energijos plėtra taikiems tikslams. Nesant minėtos sutarties, tarptautinis bendradarbiavimas šioje srityje būtų apsunkintas.

Visos NPT dalyvės – ir branduolinės, ir nebranduolinės valstybės – pabrėžia bū-

tinybę ir toliau žengti nusi-ginklavimo keliu, ne tik baigiant ginkluotės varžybas, bet ir nuolat mažinant ir naikinant branduolinius arsenalus. Labai svarbu, kad visos NPT dalyvės nuosekliai vykdytų savo išpareigojimus. Pažymėtina, kad ne kartą skambėję Rusijos Federacijos aukštų pareigūnų pareiškimai, kad Rusija nesilaikys START – II susitarimų, jei NATO bandys plėstis į Rytus yra nesuderinami su NPT dvasia.

Valstybių pastangas gyventi saugesniame pasaulyje vainikuoja neseniai padarytas penkių branduolinių šalių bendras pareiškimas apie tai, kad jos išplėčia saugumo garantijas visoms nebranduolinėms valstybėms. Tai iš tiesų yra labai svarbus saugumo užtikrinimo faktorius, ypač valstybėms, kurios jaučia branduolinę ar kito pobūdžio grėsmę.

Lietuvos pozicija dėl NPT pratęsimo yra vienintelė logiškai galima. Ji sutampa su daugumos pasaulio valstybių, tarp jų ir visų be išimties Europos Sąjungos bei NATO valstybių pozicija: sutartis turi būti pratęsta neribotam laikui. Tai ne tik sutvirtins NPT reikšmę, bet ir leis susikoncentruoti ties konkrečiais jos įgyvendinimo būdais, leis toliau remti branduolinio nusi-ginklavimo procesą, tobulinti branduolinio neplatavimo priemonių mechanizmą. Taip pat tai atvers naujas galimybes bendradarbiavimui panaudojant branduolinę energiją taikiems tikslams.

Lietuvos URM inf.

PARTIJŲ KOALICIJOS SAVIVALDYBĖSE

Eivydas Radvila

Jau įvyko pirmieji naujai išrinktų savivaldybių tarybų posėdžiai, susitarta dėl valdančiųjų koalicijų, išrinkti merai, vicemerai, savivaldybių valdybos. Koalicijų sudarymas, tarppartinės derybos – naujas reiškinys Lietuvos politiniame gyvenime, todėl įdomu pažiūrėti, kaipgi rinkimus laimėjusioms dešiniosioms jėgoms sekasi įgyvendinti savo laimėjimą, ar jos sugeba susitarti tarpusavyje, surasti sąlytį su kitomis politinėmis jėgomis, sprendžiant kasdienius gyvenimiškus uždavinius.

Priminsiu, kad rinkimus laimėjusi Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) savivaldybių tarybose turi 428 atstovus. (Iš viso buvo išrinktas 1488 savivaldybių tarybų narys.) Kita stipri dešinioji partija Krikščionys demokratai gavo 247 mandatus. Kitos dešiniomis laikomos politinės jėgos – Politinių kalinių ir tremtinių sąjun-

ga, Tautininkų sąjunga, Demokratų ir Nepriklausomybės partijos kartu gavo dar 116 mandatų. Iš viso dešinieji savivaldybėse turi 791 vietą. Tai sudaro 53 proc. visų savivaldybių tarybose esančių vietų. Kairieji – LDDP ir Valstiečių partija – gavo 401 vietą, kiti pasidalino likusias 296 vietas.

Reikia pripažinti, kad dešinieji didžia dalimi sugebėjo įveikti tarpusavio nesutartimus, peržengti ambicijas ir sėkmingai sudarė valdančiąsias koalicijas visose savivaldybėse, kuriose jie turėjo laimėję daugiau kaip pusę vietų. Tokią daugumą dešinieji buvo laimėję 39 savivaldybėse. Sudaryti valdančiąsias koalicijas šiuo atveju buvo lengviausia, tačiau ir čia neapsieita be nesusipratimų. Marijampolės mieste išsiskyrė Tėvynės sąjungos ir Krikščionių demokratų pozicijos – pastarieji nebuvo patenkinti konservatorių siūlomu meru

ir iškėlė savo partijos atstovo kandidatūrą. Taigi konservatorių meras čia išrinktas dešiniųjų, centristų ir netgi LDDP balsais. Druskininkuose susikirto konservatoriai su tautininkais. Tokiu būdu čia dešiniams pritrūko vieno balso ir jie buvo priversti pasiremti centristais. Tautininkai atsidūrė opozicijoje kartu su LDDP. Panaši padėtis susidarė ir Utenos rajone – čia dešiniųjų daugumai kartu su LDDP oponuos ir demokratai.

Žinoma, kol kas sunku pasakyti, ar naujosios savivaldybės bus stabilios, tačiau palyginti sklandus koalicijų sudarymas šiaip ar taip reiškia tam tikrą Lietuvos politinio gyvenimo brandą.

Įdomiausia padėtis susiklostė tose savivaldybėse, kuriose nei dešinieji, nei kairieji negavo daugiau kaip pusės vietų. Jose viską nulėmė kitų politinių jėgų nusistatymas. Tokių savivaldybių iš viso yra trylika. Devyniose iš jų – Vilniaus, Klaipėdos,

(Nukelta į 6 psl.)

1945 BALANDŽIO 25

Antanas Dundzila

Negalima leisti, kad apie antibolševikinę lietuvių rezistenciją istorijos vadovėliuose liktų tiktai kelios eilutės, kaip kad atsitiko su 1831, 1863 metu sukilimais.

Šitie žmonės, aktyvūs rezistencijos dalyviai, mūsų tautoje turi išlikti gyvi, kaip kad gyvi (beveik apčiuopiami, po šimtmečio vis dar suprantami, minimi) išliko Kudirka, Valančius bei kiti jiems lygūs.

Šiame straipsnyje mano žodžių bus mažai. Čia kalbės 1945 balandžio 25 d. įvykio asmenybė, Lietuvos partizanų vadas, Adolfas Ramanauskas – Vanagas. Tos dienos vakare Vanagas pasitraukė iš "legalaus" okupuotos Lietuvos gyvenimo ir išėjo partizanauti. Visiškai logiškai galima teigti, kad tą vakarą jis pasitraukė iš okupuotos, teriojamos Lietuvos į laisvą, nepriklausomą, Lietuvos pagrindį. Jis tai padarė, pilnai suprasdamas pasirinktosios kovos dydį bei plotį ir savo asmeninį užsiangažavimą jai. Sekantį rytą partizanų būrio vyrai jį išsirinko savo vadu. 1951 m. Vanagas perėmė iš susirgusio Lietuvos partizanų vyriausiojo vado Žemaičio Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos tarybos pirmininko ir Ginkluotųjų pajėgų vado pareigas.

1957 m. spalio mėnesį Vanagas buvo išduotas ir Kaune su žmona suimtas. Nežmoniškai (tikrai nežmoniskai!) kankintas, jis 1957 m. buvo "nuteistas" ir tų pačių metų lapkričio 29 d. sušaudytas. Paskutinėmis žiniomis, jo išdavime didelę rolę turėjus, okupanto aprūpintas, lietuviška pavarde asmuo tebegyvena Kaune, o jau net 1940 m. žudynėse ir 1957 m. Vanago suėmime pasižymėjęs NKVD majoras yra išemigravęs į Izraelį. Kodėl Lietuvos valdžia netraukia jį atsakomybėn už visame civilizuotame pasaulyje pripažintą žmogaus teises – čia atskira tema... Vanago našlė ir duklė yra gyvi Lietuvoje.

Nulenkime galvas ir skaitykime... Savo atsiminimais mums kalba už Lietuvos laisvę kovojęs partizanų vadas Vanagas bei dokumentų iš-

nežinojo. Anketoje savo karo tarnybą pavaizdavau kaip tarnavimą pulkuose eiliniu. Mokytojų seminarijos auklėtiniai žinojo visą tiesą, tačiau niekas to priešui neišdavė. Kadangi nebuvo kam, dabar man teko seminarijoje dėstyti ir karinį parengimą (vėliau dar ir Amatų mokykloje).

Albertą Perminą. Vienas seminaristas padovanojo man tris šautuvus ir padėjo pargabenti juos į miestą. Sužinojau kad netolimame kaime yra paslėptas kulkosvaidis, šaudmenų ir radijo siųstuvai. Vieną šeštadienio vakarą jau keturiose nužygavome į tą kaimą, o naktį

kyklon. Jam nė puse žodžio nebuvau prasitaręs, jog rengiuosi eiti partizanauti. Taip elgiausi dėl dviejų priežasčių: pirma, kad prie jo negalėtų labai kibti MGB, antra, kad jam nebūtų taip skaudu su manim skirtis. Aš netgi tyčia prasitariau, kad iš Kau- no galiu ir ilgokai negrįžti.

Prieš keliantis per Nemuną turėjau tylutėliai prišliaužti prie savo buto ir pasiimti kieme paslėptus ginklus bei šaudmenis. Tai atlikti padėjo vienas asmuo. Paskutinį kartą pažvelgiau į elektra apšviestą darbo kambarį. Brolis, palinkęs prie knygos, tyliai skaitė – ruošė pamokas. Pajutau, kad šviesa ima mirgėti, smaugia gerklę, tad kuo skubiausiai atsitraukiau... Mylimą brolių mačiau paskutinį kartą... Šiandien jis Sibire pusgyvis... UŽ KĄ?

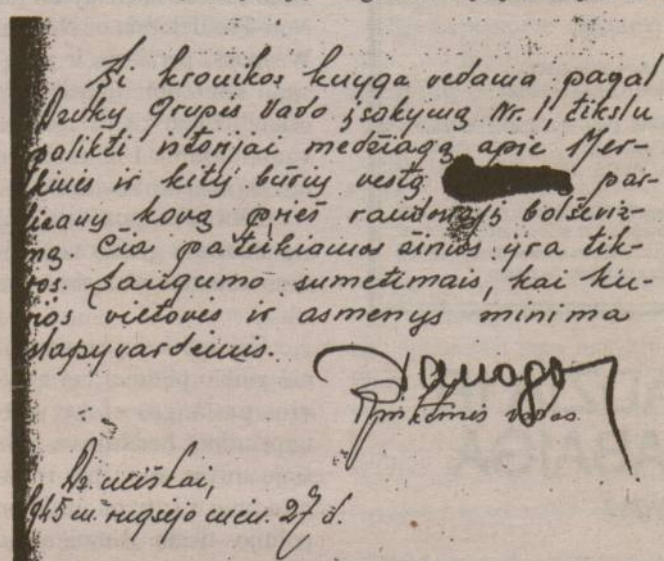
Prie Nemuno nekantraudamas laukė Kulikauskas. Jam daviau vokišką karabiną ir puolamąją granatą. Antram asmeniui liepiau iirtis Kaniūkų tilto link. Patys slinkome krūmais. Dabar su mumis buvo dar vienas asmuo. Ne taip viskas vyko, kaip buvau numatęs. Pagaliau netoli tilto sustojome. Kelis kartus pamėgdžiojau vieno paukščio balsą. Nuo kranto atsiliopė. Tai buvo Perminas, kuris ir turėjo čia laukti. Su viskuo skubiai kėlėmės per Nemuną...

...Krūmuose pastebėjome nemažą laužą, apie kurį sėdėjo kokia penkiolika vyrų. Paaikėjo, kad vos nepavėlavome. Vyrų jau seniai laukė ir jiems jau buvo kilęs įtarimas, kad mes visai neatvyksime. Tik mano giminaičiui užgarrantavus, vyrai ryžosi laukti ir po vidurnakčio.

Ir mūsų, ir laukusiųjų veidai pralinksėjo. Mes džiaugėmės, kad jie palaukė, nes priešingu atveju būtume atsidūrę keblioje padėtyje. Jie buvo patenkinti dėl to, kad žygis ne veltui.

Ilsėtis nebuvo kada, visi patraukėme Einorių miško link. Bemaž visą laiką slinkome vorele krūmais ir mišku. Man, kaip ir mano draugams, viskas buvo nauja ir neįprasta. Būrio vyrai slinko tyliai, bet greitai. Mes neatilikome, tačiau nuolat klūdavam už šaknų ir keldavam nepageidaujamą triukšmą. Niekas nieko dėl to nesakė, bet mes stengėmės būti atsargesni. Auštant pasiekėme Einorių miško pakraštį. Sustojome poilsio. Mūsų atgabentuosius ginklus partizanai tuojau ėmė valyti. Pastebėjau, kad daugiausia dėmesio buvo skiriama kulkosvaidžiui, kurį vyrai tuoj pat išardė ir pradėjo kruopščiai valyti. Mes stengėmės laikytis vyriškai, bet akys lipte lipo. Būrininkas, pažvelgęs į mus,

(Nukelta į 5 psl.)

Iš Adolfo Ramanausko - Vanago šeimos archyvo. Veiklos kronikos įvadinis puslapis.

...Po kiek laiko radau galimybę susitikti su partizanų grupele, kuri veikė Ūdrijos apylinkėse. Pirmasis susitikimas įvyko 8 km už Alytaus miesto, pas ūkininką X. Į susitikimą su partizanais nuėjau su mokytojų seminarijos mokytoju Antanu Kulikausku, kuriuo jau tuomet visiškai pasitikėjau...

...mudu pareiškėme pagėidavimą stoti į partizanų gretas. Susitarėme, kad kitas susitikimas įvyks po kelių savaičių, ...turėjome susitarkyti savo asmeninius reikalus ir būsimo susitikimo metu galutinai pasitraukti iš legalaus gyvenimo.

Nuvykau kartą į Nemunaičio apylinkes. Ten susitikau su vienu savo giminaičiu – Jonu Bielevičiumi, kuris tuo metu jau buvo partizanas. Jonas papasakojo apie Nemunaičio apylinkės partizanų būrį, kuris pastaruoju metu patyrė didelių nuostolių ir yra išblaškytas.

Antrą kartą išblaškyto Nemunaičio būrio partizanus sutikau jau Vabalių miškuose. Jų buvo trylika, visi gerai ginkluoti. Kalbėjau su jais kokią valandą. Visų veiduose mačiau nepaprastą ryžtą ir didžiulę Tėvynės meilę. Jie man buvo tokie artimi... Juk mes visi – dzūkai.

Ankstesni savo sprendimą pakeičiau tik ta prasme, kad nutariau eiti partizanauti ne į Suvalkiją, bet į mano širdžiai artimesnį Dzūkijos kraštą. 1945 m. balandžio mėn. 25-osios naktį Nemunaičio būrio vyrai manęs turėjo laukti miškelyje prie Kaniūkų tilto...

Ėmėme ruoštis. "Pliki" nueiti pas partizanus nenorėjome. Nutarėme patys apsirūpinti ginklais ir šaudmenimis. Į talką pasikvietėme patikimą vyrą – Alytaus pradinės mokyklos mokytoją

su visa brangia našta pro miesto pirtį ir Kar. Juozapavičiaus tiltą pasiekėme mano butą, kuriame viską paslėpėme. Tai ir buvo pirmasis mano nakties žygis.

Albertui Perminui ir miniam seminaristui norom nenorom teko paaikškinti, kam mums tie ginklai. Perminas taip pat pareiškė norą stoti į partizanų gretas. Jo tėvas buvo darbininkas, kurį vokiečiai nušovė. Drauge su tėvu ir Albertas buvo išvestas sušaudyti, bet per stebuklą išliko gyvas. Perminas buvo idealistas, mes supratome jo norą, nusprendėme imti jį drauge. Seminaristas turėjo mus ir ginklus baidare perkelti per Nemuną balandžio 25-osios naktį.

...Pagaliau atėjo taip laukta balandžio 25-oji. Aš ir Kulikauskas dviračiais atvažiavome į seminariją, kad visi pedagogai ir seminarijos auklėtiniai matytų mus išvažiujant Kaunan. Taip ir buvo.

Užėjau dar į savo auklėjamąją klasę... Tik mokytojas gali suprasti, ką tada jaučiau... Juk aš turėjau palikti savo mėgstamiausią darbą, palikti tuos, kuriais rūpinau-si, auklėjau, palikti kolegas, kurie buvo tikri lietuviai...

...Kelionė nebuvo ilga, nes tuoj už miesto pasukome sanatorijos link – panemunėn. Krūmuose paslėpėm dviračius ir patys saugojomės bet kokio žmogaus akių. Taip sulaukėme tamsos. Kaip buvo sutarta, atėjo du asmenys. Vienas iš jų paėmė dviračius, antrasis palydėjo pro Kar. Juozapavičiaus tiltą panemune, kai ėjome pasiimti ginklų prie mano buto.

Nuo šios valandos prasidėjo tikras partizano kelias.

Tuo metu Alytuje gyvenau su broliu, kurį globojau ir leidau Alytaus amatų mo-

406

State of Connecticut
BUREAU OF VITAL STATISTICS

Certificate of Birth

1. Name of Child Adolfas Ramanauskas 2. Sex Male

3. Place of Birth—Town New Britain No. 173 Pleasant

4. Date of Birth 6 day of March 1918 (Specify, holiday or Sunday)

5. Full name of Father Ludwig Ramanauskas

6. Age of Father 28 years (If birth occurred in a hospital give street address or locality in which the FATHER resides (on line below).)

7. Color of Father White

8. Residence of Father—Town New Britain State or Country Conn

9. Birthplace of Father—Town Lithuania State or Country Russia

10. Occupation of Father Laborer

11. Maiden name of Mother Elta Galuscius

12. Age of Mother 23 years

13. Color of Mother White

14. Residence of Mother—Town New Britain State or Country Conn

15. Birthplace of Mother—Town Lithuania State or Country Russia

16. Number of child of Mother 1 16A. Number living 1

17. Remarks

I certify the above from the best information I can obtain.

Witnessed by Mele 1918 Name Adolfas Ramanauskas
Address 269 Main

10VEN

LEGAL FEE: \$15.00 BIRTH CERTIFICATES \$5.00 DEATH & MARRIAGE CERTIFICATES

I CERTIFY THAT THIS IS A TRUE TRANSCRIPT OF THE INFORMATION ON THE Birth RECORD AS RECORDED IN THIS OFFICE.

ATTEST: Quidist M. Maken, Asst DATE: September 20, 1993

REGISTRAR OF VITAL STATISTICS OF NEW BRITAIN, CONNECTICUT

NOT VALID WITHOUT SEAL, IMPRINT AND ORIGINAL SIGNATURE OF CERTIFYING OFFICIAL.

Adolfo Ramanausko - Vanago gimimo metrikai.

Partizanų veikloje Vanagas buvo autoritetinga, didi asmenybė. Jis gimė Amerikoje 1918 m. kovo 6 d. Galimas daiktas, kad Vanagas laikytinas sovietų nužudyto JAV piliečių. Su jo išlikusios šeimos pritarimu, esu gaves New Britain, CN miestelyje jo gimimo metrikų nuorašą, kuris pirmu kartu čia yra skelbiamas. Taip pat čia skelbiamos jo atsiminimų ištraukos bei vieno 1945 m. rašto nuotrauka, kurią man parūpino jo šeima.

traukos. Atsiminimų ištraukos paimtos iš jo šeimos pastangomis Lietuvoje 1991 m. pasirodžiusios Vanago atsiminimų knygos, "Daugel krito sūnų..."

...MGB manęs vis dar nepersekiojo. Vokiečių okupacijos metais politiniame gyvenime nedalyvavau, tad ir prikišti nelabai buvo ką. Kad pirmos bolševikinės okupacijos nusikratymo dienomis partizanavau, kad esu baigęs Karo mokyklą, MGB

NULIETUVĖJIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

teritorija, kaip ir prieš karą, tebėra lenkų okupuota. Išniekinami mūsų tautiniai simboliai, aukštinami vadinamieji lenkų patriotai, o iš tikrųjų lietuvių žudikai. Taisykle tapo lietuvių užgauliojimas Lenkijoje, tiek spaudoje, tiek privačiame gyvenime. Net iš ten į Lietuvą atvažiuavęs svečias išdrįsta pasityčioti iš lietuvių, pabrėždamas jo niekingą tautybę. O ką lietuvis? Ogi nieko. Jis įpratęs atlaiddžiai nusišypsoti ir nusišluostyti, kai apspjauja. Tuo labiau kad tuo principu pagrįsta visa valstybės užsienio politika.

Karaliaučiaus srityje buvo išmontuotas lietuvių pastatytas paminklas Prūsijos sukilėlių vadui Herkui Mantui - Žirinovskio išpažinėjai visomis priemonėmis stengiasi įrodyti, kad šis kraštas nuo amžių priklauso Rusijai. O p. P. Gylis kanceliarija nė krust. Nemalonus faktas, žinoma, bet ką tu prieš vyresnįjį brolių pašokinėsi? Juk ir lietuviškų mokyklų neatidaro, nors Lietuvos rusai jų turi per akis, ir lietuvių kultūriniam gyvenimui į ratus pagalius kaisioja, ir dar daug kas ne taip, kaip turėtų būti tarp lygiateisių valstybių. Taigi kam mums tos amžinai galvą kvaršinančios problemos? Ar ne geriau priklaupiti prieš galinąjį kaimyną ir be jokios gėdos, be atsakomybės jūtimų savo tautos istorijai pareikšti, kad Karaliaučiaus kraštas amžina nedalomos Rusijos imperijos dalis? Tuo pačiu vergiško nuolankumo principu grindžiami santykiai ir su Baltarusija, laikant visai normalia padėtį, kai ši "broliška" respublika tebelaiiko apkėtus didžiąją dalį Vilniaus krašto, pripažinto Lietuvai 1920 metų sutartimi su

Sovietų Sąjunga, o gudų ultranacionalistų bandymas kurti savo tautos istoriją Lietuvos istorijos sąskaita tampa vienu iš Baltarusijos oficialios politikos aspektų. Sunku prognozuoti, kiek toli nu eisime kėliais, tačiau šiuo atveju vertėtų prisiminti seną lietuvišką patarlę: ant palinkusio karklo visos ožkos lipa...

Nejučiomis atmintyje iškyla 1938 metai, lenkų okupuotas Vilniaus kraštas, Prano Žizmaro pavardė, šiuo metu daug kam nieko nesakanti. O tada jis mums, gimnazistams, kaip ir visai Lietuvai, buvo didvyriškumo simbolis: iškviatė į dvikovą lenkų karininką, įžeidusį lietuvių garbę. Ir laimėjo! Jis išdrįso! Netgi sunkiausiomis lenkų okupacijos sąlygomis, kai ginti lietuvių garbę dažniais atvejais reiškė rizikuoti savo gyvybe.

O šiandien? Po 55 metų? Neviltis apima, pagalvojus, kaip toli pažengė nuliutvėjimas. Ilgus dešimtmečius nertas internacionalizmo tinklas, atastas kosmopolitizmo siūlais, tvirtai laiko į jį įkliuvusius. Iš čia sunku išsiveržti netgi mūsų jaunimui, o ką kalbėti apie buvusius tarybinės nomenklatūros ryklius. Tarpukario Lietuvoje jaunuoliui buvo garbė tarnauti kariuomenėje. Anot to meto populiarios dainos, "nepabuvęs kareivėliu, nebus geras artojėlis". Vaikinas, dėl savo sveikatos nepraėjęs komisijos, jausdavosi nepilnaverčiu piliečiu. O šiandien išsisukti nuo karinės tarnybos - šaunumo viršūnė, negėda su įtakingų tėvelių ar kyšių pagalba pasiversti paskutiniu luošiu, kad spekuliuodamas nesamomis kūno ydomis apgautum valstybę. Ir niekam ne galvoj, kad toks elgesys prilijsta Tėvynės iš-

davimui.

Beviltiškai nuskamba ausyse didžiojo Maironio žodžiai, kuriais nemarusis tautos dainius prieš kelis dešimtmečius bylojo Lietuvai, išsprūdusiai iš Rusijos imperijos gniaužtų:

Numesk, Tėvyne, rūbą seną,

Kurį užvilko svetimi.

Tegu ji meilė sukūrena,

Tėvynės meilė prakilni.

Bet ar lengva nusimesti, kai tas rūbas šiandien stipriai prikepęs prie kūno, o Tėvynės meilė ataususi?

Ir sunkios mintys užgula, permąstius Lietuvos istoriją nuo šių dienų iki žilųjų amžių, kada lietuviai skaičium prilygo lenkams. Juk ir mums Istorija buvo davusi ne mažiau šansų užimti prabočių vertą vietą Europoje. Deja, vis retėjome, vis traukėmės, užleisdami kitiems tai, kas mums nuo amžių priklausė. Ir štai per keletą šimtmečių atsidūrėme mažųjų tautų šeimoje.

Ar tai nesuteikia erdvės rimtiems apmąstymams ir toli gražu ne optimistiškoms išvadoms?

("Lietuvos aidas")

Laiškas DIRVAI

GANA MALTI TUŠČIOMIS GIRNOMIS

Negalima nepasidžiaugti kolegos Juozo Žygo (trump. JŽ) dažnai įdomiai išreikšta bei taiklia dabartinės Lietuvos vyriausybės politikos kritika. To pat gausu ir kitų išeivijos žurnalistų rašiniuose bei šių metų Lietuvos Nepriklausomybės švenčių kalbose. Visa tai pagirtina. Deja, gal pagaliau turėtų būti paaiškėję, jog mūsų bumbėjimas savos panosėje nepadarys užkietėjusių nomenklatūrinių tautos laisvių apaštala. "Girios žvėris girion žiūri..." Bandykime padėti opozicijai.

Tai tinka ir Maskvos politikai. Kiek savo tarpe bekalbėtume ar berašytume apie

jus imperializmą bei kišimąsi į Lietuvos reikalus, Maskvai nei šilta nei šalta. Tačiau, tai darydami viešai, ypač plačiai pasklidusioje JAV spaudoje ir radio pokalbiuose, kad ir vien tik savo apylinkėse, tikrai įvairysime politinių skruzdelių į Jelcino kelnes. Tuo pačiu spausime ir mus atstovaujančius senatorius bei atstovus JAV Kongrese, kurių štabai įdėmiai seka savų valstijų (balsuotojų) nuotaikas.

Tad liaukimės malę tuščiomis politinėmis girmomis. Tokiu būdu neprimalisime miltų Lietuvos geopolitinei duonai kepti. Ir DIRVOS Nr. 13 (bal. 6 d.) vedamajame "Važiuos - ar nevažiuos" JŽ taikliai nusako LDDP valdžios politiką ir šiandieninę Lietuvos nedalią. Džiugu tai, kad jis pats pripažįsta, jog tai yra "žirnius į sieną berti." Tik, kaip ir daugelis kitų, jis neklausia savęs, ir nebando patarti skaitytojams, kas darytina MUMS - IŠEIVIJAI, ypač Amerikos lietuviams, pilnateisiams JAV piliečiams? Kas darytina, kad sumažinus Maskvos spaudimą Lietuvai ir tuomi mūsų kių maskvinių įtaka Lietuvos politikai? Apie tai svarstyti-

paskaityti pastalėn pakištus "Naujos Pasaulio Santvarkos" planus. Prez. Bill Clinton kelionė Maskvon karo pabaigos minėjimo iškilmėna proga ir JŽ prasitaria: "Ir jis nėra pirmas, kuris diktatorių režimą rėmė." Tą tiesą, berods, veik visi žinome. Matėme tai darant ir demokratų ir respublikonų - nuo Jaltos iki Maltos, ir dabar vėl iki Maskvos. Tad kodėl JŽ, kaip ir visa eilė spaudos kolegų, vis dar kalba apie JAV "klaidas"? Nejaugi todėl, kad tariamas JAV valdovų "klaidingumas" ar, kaip dažnai skaitome "naivumas", "kvailumas", išeiviją paliuosuoja nuo atitinkamos veiklos pakeisti Vakarų politiką Maskvos atžvilgiu? (Negi su "kvailiais" galinėsies...) Prisimenu daug kartų citavęs spaudoje ir kalbose buvusį JAV Gynybos Sekretorių James Forrestal: "Pastovumas nėra kvailumo požymis. Jeigu mūsų diplomatai, sujaukę politiką su Rusija, būtų kvaili, bent retkarčiais padarytų klaidą mūsų naudai." Kad JAV vyriausybė "klaidos" buvo pakartotinai daromos ne tik pavergtųjų tautų nevilčiai prailginti, ne tik Sovietų Sąjungai sukurti, po Antrojo pasaulinio karo ją praplėsti, per "kultūrinius ryšius", "tiltų statybą" ir detentę apginkluoti bei iškelti, bet ir pačiai Amerikai saugumo, ekonomijos, moralės pamatus paknisti.

Netiesa, kad "Amerika nebėra joks laisvės simbolis," kaip teigia kairioji "liberalinė" JAV spauda, ir rašo JŽ. Vienok tiesa, jog tas laisvės žiburys net patiems Amerikos piliečiams pamažu gesinamas. Manytumei, jog ir JŽ ir kiti tais klausimais rašantieji turėtų klausti: kas visa tai daro? Kiek tai liečia Lietuvos ateitį? Kas darytina mums, Amerikos piliečiams, kad tas žiburys neužgestų nei Amerikai nei visam pasauliui?

Vilius Bražėnas
Bonita Springs, Florida

1945 BALANDŽIO 25

(Atkelta iš 4 psl.)

nusišypsavo ir patarė kuo ramiausiai ilsėtis. Lovų nereikėjo, išvirtom kur kas sėdėjom. Iš tikrųjų mes tuomet turėjom atrodyti juokingai...

Kai mus pažadino, saulutė jau buvo aukštai pakilus. Valgėme pirmuosius partizaniskus pusryčius. Po to įvyko visuotinis būrio pasitarimas. Pirmas kalbėjo būrio vado pareigas einantis partizanas Klevas (Juozas Kazlauskas, Alovės vls., Dobrovolės k.). Jis buvo baigęs gimnaziją, mokėsis Klaipėdoje - Jūrininkų mokykloje. Šio būrio vadas Liepa (Jonas Stačiokas, berods menininkas - studentas) neseniai žuvo prie Nemunaičio bažnytkaimio tuo metu, kai ruošėsi keltis su ginklais per Nemun-

ną. Tuos ginklus jis gabeno iš Miroslavo apylinkių savo būriui apginkluoti. Tada į ranką sužeistas ir vienas to būrio partizanas Lengvenis, ranką sužeistas ir vienas to būrio partizanas Lengvenis, kuris gydėsi Miroslavo apylinkėse.

Per šį pasitarimą vyrai mane išsirinko būrio vadu.

Apie mūsų įstojimą į Nemunaičio apylinkės partizanų būrį tuojau sužinojo išblaškyto būrio vyrai. Mūsų būrys vėl ėmė augti. 1945 m. gegužės mėn. 1 d. suformavau tris pilnus būrius ir ėmiau vadovauti kuopai. Sudariau kuopos štabą... Daktaras (Kulikauskas), Jūrininkas (Perminas) ir Klevas. Aš pasirinkau slapyvardį Vanagas.

Los Angeles Vengrijos konsulate įvyko Tautybių politinių grupių vadovų pasitarimas narystės NATO reikalais. Nuotraukoje pasitarimo dalyviai. Iš k.: Vengrijos konsulas Imre Helyes, Lenkijos konsulas Siewierski, Amerikos lietuvių Respublikonų sąjungos Kalifornijos (LARAC) sk. vicepirm. Robert Keer, Vengrijos ambasadorius dr. Gyorgy Banlaki, LARAC atstovė Ilona Keer, buvęs Latvijos konsulas Aivars Jerumanis, Estijos konsulas Jaak Treiman, Lenkijos gen. konsulas Jan Szewc, LARAC pirm. Liucija Mažeikienė, ALT Los Angeles sk. pirm. Antanas Mažeika ir Lietuvos gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas.

IŠ ŠIRDIES Į ŠIRDIS

Vytautas Matulionis

Soprano Virginijos Bruožytės-Muliolienės ir pianisto Michael Borowitz dainų ir arijų koncertas, 1995.IV.4., Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje, Cleveland, Ohio. Programoje 25 dainos ir arijos ir du kūriniai pianui. Koncerto kompozitoriai: Budriūnas, Bražinskas, Klovė, Mendelsohn, Gruodis, Tallat-Kelpša, Puccini, R. Strauss, Banaitis, Grieg, Gounod, Kaveckas, Obradors, Ravel, Mozart, Leoncavallo, Lerner, Loewe, Lehar, Čiurlionis, Naujalis. Dainos atliktos lietuvių, italų, vokiečių, prancūzų, ispanų ir anglų kalbomis. Rengėjai: Clevelando skautininkių draugovė. Klausytojų trys šimtai.

Savo netikėtai turtingo debiutinio koncerto Clevelando lietuvių bendruomenei įžanginę dalį solistė pradėjo B. Budriūno daina "Tėviskėlė", jau seniai švelniai beglostancija ir gaudinancia lietuviškas širdis, kurioje tuoj išryškėjo dainininkės ypatingas dėmesys tyro balso upe plaukiantiems žodžiams. Tačiau šios dainos vertimas į anglų kalbą galėtų būti daug poetiškesnis. Labai šalta skamba eilutės "ir šviesi sapnų šalis" vertimas į "and most brilliantly illuminated land of my dreams". Ar nebūtų geriau "brightly shining land of my dreams"? A. Bražinsko "Kai ateis pavasaris" domino ne tik solistės nuosirdumu, bet ir teksto poetiškumu ir puikia piano palyda, o V. Klovos harmonizuota liaudies daina "Rūta žalioti" džiugino tampriu balso ir piano ryšiu.

Lietuviškai padainuota F. Mendelsohn "Dainos sparnais" ("Auf Flugeln des Gesanges") dvelkė mistišku, rytietiškos kaitros liūliuojamu, tingiu ilgesiu. Gaila, kad lietuviško vertimo autorius nepažymėtas – žodžiai buvo tikrai gražūs. Žaismingoji J. Gruodžio "Aguonėlės" (lygiai žaismingiems K. Binkio žodžiams) dainininkės buvo suprasta ir perduota kaip nuostabos pilnas gėrėjimasis gamtos grožiu, jos spalvingumu. Saulėtas Bruožytės-Muliolienės balsas šioje dainoje virpėjo džiaugsmu ir grakščiai "blaškėsi" lyg tos vėjo kedenamos aguonėlės. Piano palyda šioje dainoje buvo lygiai grakšti.

Pakili J. Tallat-Kelpšos "Mano sieloj šiandien šventė" suteikė solistei pirmą progą parodyti aukštesniausias gaidas. Jos skambėjo ryžtingai, šviesiai ir stipriai. Kitas dalykas su šios dainos angliškų vertimu. Jis tikrai nevykęs. Žodžiai "Skambink, sese, skambink man" verčiami į "Sister, ring the bell with great joy!". Kodėl ne "Play, oh sister, play for me"? Argi tikrai ta sesė skambina varpu? Skamba kažkaip... ne lietuviškai. Gal kanklėmis? O gal pianu? Bet varpu...? Arba vėl: "Glance into the sky, my sister, glance at the bush with white flowers as it is there that the sounds of youth clang – there is your

reason for living". Būtinai taisytina.

Dvi G. Puccini labai skirtingų nuotaikų arijos Virginijos Bruožytės buvo ir balsiniai ir vaidybiniai įdomiai išgyventos. Pirmoje, Lauretos arijoje, "O mio babbino caro" ("O mano brangus tėveli") iš operos **Gianni Schicchi** dainininkė sukūrė jaunos išimylėjusios mergaitės, kačiuko lipšnumu besimeilinančios prie tėvo, vaidmenį. Antroje, "Quando me'n vo'sopletta" ("Kai aš einu viena") – Musettos valse iš operos **La Boheme** – ji buvo graži, prityrusi, vyrų garbinama ir savimi pasitikinti koketė. Nors antroje solistė akimirksniai ir užmiršo žodžius, ji nepasimetė. Aukštosios gaidos abiejose arijose buvo tviskančios.

Pianisto Michael Borowitz skambintas M.K. Čiurlionio "Bėkit, bareliai (I-IV)" buvo neįspūdingas. Tai nebuvo pianisto kaltė. Jis instrumentą valdo puikiai. Atrodo, kas šis kūrinys yra tapęs "privalomu" beveik kiekviename lietuvių muzikos koncerte. Gal skambinančiam menininkui jis ir įdomus, bet klausytojams, nors ir trumpas, jis skamba... nuobodokai, taip, kad kartais norisi pakeisti pavadinimą į "Bėkit, bareliai ir ... negrįškit". Ar ne laikas būtų leisti šiam kūrinui kiek "atsidusti"?

Richard Strauss buvo vienas vyraujančių meno dainos (Lied) milžinų pasaulyje. Jis sugebėjo išgauti besiūlę, labai lygią balso liniją (legato). Moteriškam balsui, kurį jis buvo tiesiog išimylėjęs, jis yra prirašęs daug puikių (ir sunkių) kūrinių. Jo piano palyda kartais įgauna orkestrinį atspalvį. Trijose jo dainose, "Die Nacht", "Allerseelen" ir "Staendchen", Virginija Bruožytė pakluso ne tik kiekvienam kompozitoriaus nurodymui, bet neužmiršo ir čia labai svarbių žodžių. Nors pirmoje dainoje žodžiai kiek susimaišė, gilus įsijautimas į dainos dvasį lydėjo kiekvieną dainininkės žvilgsnį. Paskutinioji aukštoji "Staendchen" gaida, iš solistės lūpų išsprūdus, išsiskleidė lyg gražiausias meilės žiedas. Piano palyda šiose dainose buvo jautriai spalvinga, neatskiriamai susivijusi su žodžiais ir balsu siekiant dar-

naus kompozitoriaus ir poeto minčių lydinio.

Iš visų koncerte dainuotų lietuvių kompozitorių kūrinių, negincijamoje viršūnėje stovėjo Rūtelės arija "Neplauk, Kastyti, į marias" iš V. Banaičio operos **Jūratė ir Kastytis**. Ji buvo solistės padainuota nepaprastai gražiai. Toks gilus jausmas, tokia gausa tiksliai nuotaiką nusakančių balsinių spalvų, toks nuosirdumas, toks gražus, taupus ir reikšmingas sceninis judesys – reti paukščiai mūsų koncertinėse scenose. Jausmo atvirumu ir pilnumu ši arija buvo tiesiog stulbinanti. Ja solistė užbaigė pirmąją koncerto dalį, visai pavergdama ir taip jau

buvo dainuojama) angliškai verčiamas kaip "When my heart begins to palpitate" vietoj "When he'll start bargaining for my heart" ir t.t.

Ispanų, ar ispaniškos nuotaikos muziką šiame koncerte atstovavo trys dainos: "Del cabelle mas sutil" ("Iš švelniausių plaukų") – F. Obradors, prancūzų kompozitoriaus M. Ravel "Vocalise" ir ispanų liaudies daina "El Vito" (F. Obradors). Pirmoje dainoje solistė parodė didelį švelnumą. Nuo jos neatsilik ir pianistas. Bežodė, ispaniškų nuotaikų melodija – "Vocalise" – įrodė, kad žodžiai, nors ir svarbūs, kartais nėra būtini jausmams išreikšti.

Solistė V. Bruožytė - Muliolienė ir pianistas M. Borowitz po koncerto.

V. Bacevičiaus nuotr.

apsalusias klausytojų širdis.

Antrosios koncerto dalies pradžioje Virginija Bruožytė-Muliolienė atliko tris dainas: "Solveigos daina" (E. Grieg), "Serenade" (C. Gounod) ir V. Kavecko "Na, tai kas?" Pirmąsias dvi solistė dainavo lietuviškuose vertimuose. Apgailėstautina, kad šių gražių vertimų autoriai programoje nepažymėti. Visos trys dainos skambėjo brandžiu meniškumu. Naujai girdima C. Gounod "Serenade" buvo ypač romantiškai ilgesinga. Kavecko "Na, tai kas?" Virginija Bruožytė padainavo šelmišku nerūpestingumu, su gyva judraus veido išraiška. Aukštosios gaidos jai jokių sunkumų nesudarė. Tačiau šios dainos angliškam vertimui dar daug trūksta. Pavyzdžiui, žodžiai "Ši pavasarij beskabant man ramunių žiedelius" išversti į "White picking chamomile flowers this spring". Tai netikslu. "Chamomile" yra mažaziedė vaistažolė – ramunėlė – ne didžiagalvė ramunė ("daisy") merginų naudojama "myli-nemyli" būrimui. "Jeigu seną vėjas neš" pavirto į "If the wind brings news of an old one". Gal geriau tiktų "If the wind blows in an old one"? Žodis "pūdymin" tapo "to the pond". Sakinys "Kai širdelė ims derėt" (ne "drebėt", kaip vertime įrašyta ir kaip

ti. Dainininkė šios dainos švelnią ispanišką nuotaiką gerai suprato. Besikartojantys treliai čia skambėjo tiksliai, tvirtai ir vaizdingai. Devyniolikto šimtmečio ispanų liaudies daina "El Vito" suteikė solistei progą sėkmingai parodyti ir "linksmai audringesnį" ispaniško būdo pusę.

Jei šiame koncerte buvo vienas kūrinys kurį galima būtų laikyti "egzaminu" solistei, tai buvo Fiordiligi rečitatyvas "Temerari, sortite fuori..." ir arija "Come scoglio..." iš operos **Così fan tutte** (Taip daro jos visos) – A.W. Mozart – kurioje Fiordiligi prisiekia nesvyruojančią ištikimybę mylimajam Guglielmo. Ši arija Mozarto buvo sukurta šios operos libretą parašiusio Lorenzo Da Ponte talentingajai meilužei, kuri pirmoji bandė ją dainuoti. Tai beveik neįmanomai sunki arija, gąsdinanti skalės platumu (nuo žemosios "A" iki aukštosios "C" – apie dvi ir pusę oktavos!), plačiais ir staigiais suoliais, sunkia koloratūra, reikalaujanti, kaip ir visi Mozarto kūriniai, nepaprasto tikslumo. Tai sunkus bandymas bet kuriai solistei. Virginija Bruožytė-Muliolienė šį "egaminą" išlaikė pasigėrėtina. Visur jautėsi muzikalumas, drąsa, pasitikėjimas savimi, tiksli intonacija, vingri ir aiški koloratūra ir

geras kvėpavimas. Soprano balsui neįprastai žemos gaidos buvo sodrios, o aukštosios tyros. Visą nuspalvino meniškai apvaldytas temperamentas. Tai buvo žvilganti šio koncerto muzikinė viršūnė.

Įdomi šio koncerto naujiena buvo J. Naujalis "Nokturnas". Anksčiau negirdėtas, gabaus ir jautraus pianisto Michael Borowitz skambinamas, šis šopeniškų spalvų kūrinys padarė labai malonų įspūdį. Pianistas nustebino dideliu atidumu beveik neįjuntamai, bet nuolat besikeičiančioms šios kompozicijos nuotakoms. Klausytojai tai greit pajuto, labai teigiamai įvertino ir šiltai atsidėjo. Šis

gražus kūrinys turėtų būti dažniau girdimas. Arijoje "O Dieu! Que de bijoux!... Ah, je ris de me voir..." (lietuviams žinoma kaip "brangenybių arija") iš C. Gounod operos **Faust** Margarita stebisi sode rasta, Mefistofelio ten padėta, papuošalų pilna dėžele. Ji jais dabina ir gėrasi savimi veidrodyje. Solistė tiksliai pagavo nekaltos, naivios mergaitės susižavėjimą kaimietei nesapnuotais papuošalais. Ji dainavo nuosirdžiai, su tviskančia koloratūra, neįklindama nusibodusių primadoniškų pamaivų pinklėse. Aukštoji gaida buvo kupina tikro džiaugsmo.

Paskutinėje dainų grupėje solistė padainavo R. Leoncavallo "Mattinata" lietuviškai (ir vėl, vertimo autorius nepažymėtas), "I could have danced all night" (angliškai) iš muzikinės komedijos **My Fair Lady** (Lerner ir Loewe) ir "Vilija" (lietuviškai, vertėjas nepažymėtas) iš F. Lehar operetės **Die Lustige Witwe** (Linksmoji našlė). Kodėl programoje šios operetės pavadinimas įrašytas angliškai – **The Merry Widow**? Kodėl ne originalo kalba, ar gerai žinomu lietuvišku pavadinimu?

(Nukelta į 7 psl.)

MŪSŲ PRAEITIES BEIEŠKANT

Jurgis Janušaitis

Česlovas Gedgaudas, gyvenantis JAV, Los Angeles, 1972 metais, savo lėšomis išleido mokslinę knygą "Mūsų praeities beieškant". Knyga spausdinta Meksikoje, ten spausdinimas buvo pigesnis, nes Elena ir Česlovas Gedgaudai buvo nepasiturintys žmonės, o knygai išleisti paramos, atrodo, iš niekur nesulaukė.

Tos knygos keliolika egzempliorių pasiekė ir tuomet dar okupuotą Lietuvą. Knyga buvo slapta skaitoma, diskutuojama. Nuomonės istorikų ir mokslo žmonių dėl knygoje išdėstytų teorijų įvairavo, vieni ja gyrė kiti kritikavo. Bet bendrai paėmus, knyga mokslinė, surinkti iš įvairiausių šaltinių dokumentai, vedantys lietuvių tautą į tolimą istorinę praeitį, iš ko suvokiama lietuvių tautos kilmė.

Česlovas Gedgaudas gimė 1909 m. Kaune. Tėvų noras buvo, kad Česlovas siektų mokslo ir diplomato karjeros. Jis buvo labai gabus, baigė Sorbonos universitetą, Politinių mokslų institutą.

Jis mokėjo 14 kalbų, iš jų 9 senąsias, jau mirusias. Besikurdamas JAV Česlovas Gedgaudas susidomėjo elektronika ir vėliau pasižymėjo bioelektronikos srityje.

1957 m. okupuotoje Lietuvoje pasirodė marksistinė "Lietuvos TSR istorija, iškreipianti tautos istoriją ir propoguojanti lenko H. Lovmianskio pseudoteoriją apie Lietuvos pradžią Nemuno-Neries santakoje. Tas faktas paskatino Česlovą Gedgaudą paskelbti keletą poleminių straipsnių "Dirvoje". Po to jis pasiryžo parašyti rimtą veikalą iš Lietuvos

istorijos.

Česlovas Gedgaudas šešeris metus intensyviai dirba bibliotekose, kaupia savo knygai "Mūsų praeities beieškant" medžiagą, studijuoja įvairiausių šaltinius, ir rimtos mokslinės knygos apimtyje atskleidžia daug lietuvių tautos kilmę įrodančios medžiagos.

Po ilgesnės pertraukos "Mūsų praeities beieškant" knygos nauju išleidimu susirūpino Lietuvoje gyvenantis Leopoldas Krušinskas. Paprašė žmonos Elenos Gedgaudienės leidimo tą knygą perspausdinti. Žmona sutikimą davė. Ir kiek yra žinoma, knyga spausdinama spaustuvėje "Aušra" ir netrukus pasirodys knygynuose. Knygos perspausdinimas brangiai kaštuoja, o leidėjų ištekliai riboti. Todėl kreipiamasi į lietuvių visuomenę Lietuvoje ir užsienyje gyvenančius su prašymu, kas gali, prisidėti savo auka prie šio projekto įgyvendinimo. Lėšas prašoma pervesti Spaustuvei "AUŠRA", sąsk. nr. 1345180 K.B. "HERMIS", Kauno filialas, kodas 260101732. Būtinai nurodyti, kad lėšos skiriamos Česlovo Gedgaudo knygai "Mūsų praeities beieškant".

Šios knygos mokslinę recenziją parašė Kęstutis Kasparas, VDU Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas, Kauno Dienoje, 1995 m. sausio 7 d.

Knygos vertintojas mokslškai analizuoja knygos mintis, faktus ir labai teigiamai įvertina šį taip pat mokslininko Česlovo Gedgaudo darbą.

Jurgis Janušaitis

IŠ ŠIRDIES Į ŠIRDIS

(Atkelta iš 6 psl.)

Šiomis skambiomis dainomis solistė užbaigė šį gražų koncertą. Ji buvo įspūdingiausia dainoje "I could have danced all night". Čia dainininkė visai atsipalaidavo nuo ankstyvesnių, griežtesnių muzikinių varžtų. Ji buvo laisva, nuoširdi, atvira ir šilta – šiame vaidmenyje visiškai įtikinanti. Ši daina labai tiko jos giedriam būdai. Dainoje "Vilija" solistė glamonėjo ausį lygia balso linija, grynu aukštu pianissimo ir romantišku polėkiu. Sustojusiems klausytojams primygtinai prašant, solistė dar pridėjo nepaminėto lietuvių kompozitoriaus "Esi savo, esi laisva". Ši daina, kaip ir pradinė "Tėviškėlė", atrodo yra parašyta lietuviškoms širdims suminkštinti ir akims sudrėkinti. Tuo atžvilgiu, ji savo tikslą pilnai pasiekė.

Gal todėl, kad jis pats

studijavo dainavimą, pianistas Michael Borowitz puikiai supranta akompanavimo svarbą. Šiame koncerte jis buvo labai jautrus kiekvienam balso ir nuotaikos posūkiui, o jų buvo daug ir įdomių. Buvo smagu gėrėtis šių dviejų saulėtų veidų menininkų bendradarbiavimo vaisiais.

Tikram dainininkui neužtenka tik gražaus balso. Reikia ir kiekvieno dainuojamo kūrinio dvasiai būdingo, vaizdžiai ir įtikinamai išreiškiamo jausmo. Tokio jausmo Virginija Bruožytė-Muliolienė turi apščiui. Jos plačios skalės balsas, žinoviškų rankų globoje išvystytas, yra sveikas, skaidrus, šiltas, gerai išlygintas, lankstus ir labai muzikaliai naudojamas. Jos balsinė ištvermė įspūdinga. Solistės tarsena visose dainuojamose kalbose yra puiki, sceninė laikysena

Lituanistinės mokyklos mokiniai balandžio 1 d. suvaidino vaidinimą "Lietuvos partizanai". Iš k.: A. Idzelis, P. Rukšėnas, L. Laniauskas, N. Degesytė, A. Motiejūnaitė ir T. Tatarūnas. V. Bacevičiaus nuotr.

JULIAUS ŠUKIO KŪRINIŲ PARODA VILNIUJE

Š.m. balandžio 13 d. Vilniuje atidaryta Amerikos lietuvių dailininko Juliaus Šukio kūrinų paroda, kurioje pristatoma 60 akvarelių, nupieštų 1965-1994 metais.

J.Šukio akvarelės, aliejinė tapyba ne kartą buvo eksponuojami parodose Clevelande. Nuo 1974 jis surengė keturias personalines savo kūrinų parodas. Lietuvoje tokia išsami, tris dešimtmečius aprėpianti J.Šukio kūrinų kolekcija eksponuojama pirmą kartą.

Paroda veiks iki gegužės 14 d. Nacionalinėje galerijoje, Vilnius, Studentų g. 8.

nuoširdi, sąryšis su klausytojais užmezgamas greit, lengvai ir glaudžiai. Jausmo nešama, dainininkė lengvai skriejo dainos sparnais ir širdimi kalbėjo į širdis. Šiame koncerte nebuvo nei vienos nemalonios akimirkos. Į lietuvių muzikinį pasaulį atėjo jauna ir stipri jėga. Mes ją su džiaugsmu pasitinkame.

PARTIJŲ KOALICIJOS SAVIVALDYBĖSE

(Atkelta iš 3 psl.)

Palangos miestuose bei Biržų, Joniškio, Kėdainių, Pakruojos, Pasvalio, Širvintų rajonuose – centristų, socialdemokratų ar liberalų paremti savo partijų merus paskyrė konservatoriai ir Krikščionys demokratai.

Birštone daugumą sudarė socialdemokratai ir liberalai. Ignalinos, Švenčionių ir Trakų rajonuose, LDDP paremti, merais tapo Liberalų sąjungos, Centro ar Valstiečių partijų atstovai. Dvejuose lenkiškuose rajonuose – Šalčininkų ir Vilniaus – tvirtai laimėjo lenkų tautinė organizacija – Lenkų rinkimų akcija. Čia jie nesunkiai sudarė savo administraciją. Kiek netikėtai iki šiol visą laiką aiškiai dešiniams simpatizavusioje Neringoje užtikrintai laimėjo Tautos pažangos partija, kuri čia, tačiau, gerokai skiriasi nuo savo partijos vadovybės Kaune. Viename mieste – Visagine, kuriame daugumą gyventojų sudaro

Ignalinos atominę elektrinę eksploatuojantys rusų tautybės žmonės, savivaldybės valdžią sudarė čia aiškia daugumą laimėjusi LDDP.

Taigi, savivaldybių tarybų rinkimų išdavos tokios: iš 56 Lietuvoje esančių miestų ir rajonų savivaldybių 36-iose merais paskirti konservatorių atstovai. Šešis merus paskyrė Krikščionys demokratai, po tris tautininkai ir politiniai kaliniai ir tremtiniai, du Lenkų rinkimų akcija, po vieną socialdemokratai, centristai, liberalai, pažangiečiai, valstiečiai bei LDDP.

Rinkimai jau praeityje, portfeliai išsidalinti, toliau laukia darbas. Nuo to, kaip jis bus dirbamas, kokį autoritetą sugebės išsikovoti naujosios savivaldybės, nemaža dalimi priklausys politinių jėgų išsidėstymas naujajame Lietuvos Seime, kuris bus renkamas po pusantro metų.

DAR KARTĄ DĖL JAV LIETUVIŲ BIOGRAFIJŲ ŽINYNO

Prof. dr. Jonas Račkauskas ragina visus, gavusius JAV Lietuvių Biografijų Žinyno anketas ir dar jų negražinusius į Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą, tą nebedelsiant padaryti. "Kol dar savo tarpe turime leidinio redaktorę Jonę Liandzbergienę, ji gali sklandžiau koordinuoti duomenų rinkimą ir jų panaudojimą knygoje; jai grįžus į Vilnių, kontaktą su amerikiečiais palaikyti nebus taip lengva," sako centro pirmininkas. Anketų negavusieji ar jų neberandą, gali kreiptis į LTSC, 5620 S. Claremont Ave. Chicago, IL 60636-1039 (Tel. 312-434-4545).

A. Zailskas

Vyresniųjų skaučių židinys maloniai kviečia visas ir visus į

MADŲ PARODA DAR KARTĄ PAVARASI

Sekmadienį, balandžio 30 dieną, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje, 4:00 val. popiet.

Parodoje bus demonstruojami naujausios mados drabužiai iš Anita's Fashions La Place, Beachwood, Ohio

Židinietės labai nuoširdžiai kviečia visus – ponias ir ponus, atsilankyti į šią popietę, kuri bus tikrai įvairi ir įdomi. Laukiame!

Kaina \$8.00 asmeniui

Pelnas skiriamas šalpai lietuviškoms institucijoms Amerikoje ir Lietuvoje.

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Sąjungos pirmininko R. SMETONOS
ataskaitinis pranešimas

Gerbiami suvažiavimo dalyviai, atstovai ir svečiai! Prabėgo dveji metai, ir mes vėl susirinkome aptarti, ką esame nuveikę, numatyti veiklos gaires ateičiai, peržvelgti ir iš naujo surikiuoti savo gretas, kad mūsų veikla būtų prasminga ir efektyvi, kad Lietuvos tautininkų sąjunga būtų reikalinga Tautai ir Valstybei.

Lietuvių tautininkų sąjunga aktyviai dalyvavo Lietuvos visuomeniniame, politiniame gyvenime, tuo pačiu ryškėjo ir Sąjungos savitumas, charakteris, veidas. Na, o vertindami mūsų veiklos rezultatus, turėtume atsižvelgti į realias aplinkybes, į Sąjungos pajėgumą, t.y. norus derinti su galimybėmis, prisiminti, kiek mes kiekvienas prisidėjome, tas galimybes didindami.

Šis LTS valdybos pranešimas yra ataskaitinis, todėl pradžioje noriu paminėti ir kai kuriuos svarbesnius renginius, įvykius, nors daugumai jie žinomi, daugelis mūsų dalyvavome juose.

Turbūt visi galime pasidžiaugti gražia tautininkų iniciatyva 1993 metais iškilmingai paminėtu Lietuvos valstybės 740-mečiu. Piliakalnių liepsna tuomet švietė visoje Lietuvoje.

1994-ieji Tautininkų sąjungai buvo jubiliejiniai. Sukako 70 metų nuo Sąjungos įkūrimo. Buvo surengta jubiliejinė konferencija Kaune, gražiai paminėta ši data daugelyje miestų, rajonų aktyviausių tautininkų, skyrių įėjomis. Praėjusiais metais minėjome ir mūsų Prezidento Antano Smetonos 50 m. mirties ir 120 m. gimimo metines. Tradicinis, kasmetinis Prezidento, didžiojo tautininko gimtadienio paminėjimas Užulėnyje šį kartą buvo ypatingai ryškus ir tikiuosi, išimtinis. (Žinoma, tiems, kurie jame dalyvavo.)

Nepamiršamas ir Pirmasis pasaulio lietuvių tautininkų kongresas, pradėjęs naują Lietuvos ir užsienio lietuvių tautininkų bendradarbiavimo tarpsnį.

Šie renginiai yra veiklos dalis, atimanti daug jėgų ir laiko, ji būtina, bet politinei partijai – ne svarbiausia. Todėl leiskite Jums priminti ir kitas mūsų veiklos sritis, gal mažiau matomas ir girdimas, bet geriau atspindinčias partijos požiūrį ir siekius.

1994 m. kovo mėn., padedant K. Adenauerio fondui, surengėme dviejų dienų konferenciją "Kultūra – tautos būties pagrindas". Pradėjome būtent nuo pagrindo – nuo tautos buvimo, išlikimo ir augimo pamato – kultūros.

Gal kam ši tema, nagrinėjama partijos iniciatyva, atrodo netikėta, bet aš didžiuojuosi, kad ši konferencija mums pavyko. Skaityti pranešimai Fondo dėka išleisti gražioje knygelėje.

Kita tautininkų surengta konferencija – "Domas Cesevičius ir socialinė rinkos ekonomika" buvo skirta paskutiniojo prieškario LTS pirminko, ekonomisto, dr. D. Cesevičiaus kūrybinio, mokslinio palikimo įvertinimui. Drįstu pareikšti, kad apie socialinę rinkos ekonomiką, jos ypatybes ir tinkamumą šių dienų Lietuvai tokiu profesiniu, moksliniu lygiu buvo kalbėta pirmą kartą pokario Lietuvoje. Taip pat ir apie socialinę rinkos ekonomiką, kaip LTS ekonominės politikos pagrindą.

Gruodžio mėnesį pakvietėme įvairių, skirtingų partijų ir visuomeninių organizacijų atstovus pasakyti savo nuomonę apie žemės ūkio reformą, kaip ji matoma politiniu, ekonominiu, socialiniu aspektu, kokios klaidos ir perspektyva. Pokalbis tikrai buvo naudingas, ieškant priimtinausio, geriausio kelio kuo platesniam politinių ir visuomeninių jėgų ratui. Klaidos šioje srityje ypatingai skaudžios ir ilgai taisomos, todėl ir visų sutarimas turi būti kuo geresnis.

Matydami katastrofišką mūsų pramonės, gamybos padėtį, ją vertindami kaip vieną svarbiausių ekonomikos krizės priežasčių, surengėme pokalbį nacionalinės pramonės gaivinimo ir vietinės rinkos apsaugos tema. Dalyvavo gražūs būrys stambiausių Lietuvos pramonės įmonių, susivienijimų vadovų. Jie labai palankiai ir su viltimi atsiliepė apie šią tautininkų iniciatyvą. Mums belieka jų neapvilti.

Opozicinės partijos programos įgyvendinimui svarbią reikšmę turi ir jos skelbiami pareiškimai bei kiti dokumentai.

Tik piktos valios mūsų oponentai galėtų sakyti, kad tautininkai buvo pasyvūs, neturėjo ką pasakyti ar tą darė nevykusiai.

Mes iš tiesų parengėme ir skelbėme daug įvairių dokumentų, pakankamai ryškiai parodančių mūsų poziciją vienu ar kitu klausimu. Priminsime tik keletą.

Turbūt pirmieji, dar 1993 m. gegužės 10 d. paskelbėme pareiškimą dėl Čėčėnijos Respublikos pripažinimo. Jis buvo įteiktas ir Lietuvos Seimui, ir Čėčėnijos Prezidentui Džocharui Dudajevui, jis įtrauktas į svarbiausių čėčėnų

tautos kovos už nepriklausomybę dokumentų rinkinį, išleistą knygą rusų k. ("Kelias į laisvę").

Prabėgus pusantų metų jau teko skelbti pareiškimą dėl Rusijos agresijos prieš Čėčėniją sustabdymo.

Pareiškėme savo nuomonę dėl Stasio Lozoraičio atšaukimo iš ambasadoriaus pareigų.

Mes skelbėme dokumentus dėl žemės reformos tęstinumo, dėl paramos ūkininkų kooperacijai, dėl sodybinių žemių naudojimo, taip pat dėl nacionalinės rinkos gynimo.

Skelbėme pareiškimą ir įteikėme jį Seimui kartu su mūsų parengtu įstatymo projektu dėl LR pilietybės įstatymo pakeitimo ir papildymo.

Sakėme savo, gal kam ir nepriimtina ar nemalonia nuomonę dėl Karaliaučiaus krašto, dėl Lietuvos Lenkijos sutarties, dėl Lietuvos ir Baltarusijos valstybinės sienos.

Susilaukėme kritikos, priekaištų ar abejingumo, bet mes buvome nuoseklūs, mes gynėme tuos principus, kurie įrašyti LTS Programoje.

Kaip vieną svarbiausių šiuo laikotarpiu LTS politinių veiksmų paminėčiau 1993 m. rugsėjo 25 d. pareiškimą "Į talką saugiai Lietuvai kurti". Jame pirmą kartą buvo išsamiai ir aiškiai suformuluotas LTS – opozicinės partijos požiūris į valdančiąją partiją LDDP. Pirmą kartą, valdant Lietuvą šiai partijai, buvo pasakyta, kad ji "yra nepajėgi spręsti politines ir ekonomines šalies problemas, kad jos valdymas yra žalingas, o jiegu per ilgai užsistęjęs – ir prąžūtingas Lietuvai".

Mes pareiškėme – LDDP turi pasitraukti!

Kitą žingsnį žengėme po trejeto mėnesių, gruodžio 18 d. Tarybos posėdyje priėmė pareiškimą dėl pirmalaikių Seimo rinkimų, kuriame įvardijome LDDP pasitraukimo arba nušalinimo nuo valdžios demokratinį būdą – pakvietėme opozicines politines jėgas organizuoti parašų rinkimą, kad būtų paskelbtas referendumas dėl pirmalaikių Seimo rinkimų. Po įvairių pokalbių, konsultacijų, atkalbinėjimų ir pažadų, Tėvynės Sąjungai nepasitarus su kitomis partijomis ir paskelbus parašų rinkimą dėl ekonominio referendumo, mes taip pat pradėjome parašų rinkimą dėl pirmalaikių Seimo rinkimų referendumo.

Buvo, yra ir, matyt, bus skirtingų tų veiksmų vertinimų bet aš ir šiandieną galiu pasakyti – referendumas dėl pirmalaikių Seimo rinkimų

būtų įvykęs ir pavykęs, jeigu į biuletenį būtų įrašyti du paprasti, visiems suprantami klausimai: 1) ar pritariate, kad būtų paskelbti pirmalaikiai Seimo rinkimai ir 2) ar pritariate, kad indėliai taupomosiose kasose būtų indeksuoti 100 kartų. Bet tam reikėjo visų, bent dešiniųjų, opozicinių partijų tvirto sutarimo, vienybės, vieno, bendro tikslo siekimo. Bet to nebuvo. O dabar jau ir iš kitur girdime apie LDDP valdymo žalą... Turiu pridurti – ir neatitaisomas pasekmes.

Partijų bendradarbiavimo poreikį jaučiame visi. Kad jo nėra, bent tokio, kokio reikėtų, taip pat matome visi. Kad jo tokio nėra – pareiškiu labai atsakingai – Lietuvos tautininkų sąjungai prikašioti nereikėtų. Mūsų sąžinė švari.

Jau minėtame 1993 m. rugsėjo 25 d. pareiškime pakvietėme visas opozicines politines jėgas į talką saugiai Lietuvai kurti, siūlėme, atmetus partines ambicijas ir derinant savo programas, organizuoti plačią opozicinių jėgų koaliciją, sudaryti šešėlinę vyriausybę, paruošti bendrą veiksmų programą, ruošti savivaldybių tarybų ir Seimo rinkimus. Deja, mes nesulaukėme teigiamo ir konstruktyvaus atsako iš opozicinių partijų. Gal dar buvo per anksti (joms), gal jos puoselėjo kitus planus (apie ką ir sužinojome vėliau).

Bandėme ir kitas bendradarbiavimo formas, kvietėme partijas pokalbiams, bendrų reikalų, bendro veikimo principų aptarimui.

Keletą kartų prasidėję, šie pokalbiai po kurio laiko užgesdavo. Matyt, dar buvo ne laikas.

Esame pasirašę kartu su kitomis partijomis keletą svarbių dokumentų, kurie, tikimasi, turėjo įtakos ir valstybės valdžios sprendimams bei veiksmams. Paminėsiu keletą – dėl LR integravimosi į NATO, dėl pamatinių nacionalinės užsienio politikos principų, dėl padėties Rytų Lietuvoje, dėl karinio tranzito, dėl valstybės strateginių objektų privatizavimo ir kt. Šie pavyzdžiai rodo, kad dėl atskirų konkrečių, svarbiausių klausimų mes galime susitarti. Tai teikia vilčių.

Vienybė – žinoma, ne tikslas. Vienybė – priemonė, veikimo būdas. Mes galime ir šiandien pakartoti prieš dvejus metus skelbtą mūsų politinę kryptį – esame nuosai ki dešinioji partija, esame pasirengę bendradarbiauti su visomis partijomis, siekiančiomis Lietuvos gerovės, saugančiomis mūsų laisvę ir nepriklausomybę. Mes tiesiame rankas į abi puses – ir kairesniems, ir dešinesniems už mus, bet mes neatsisakome savo principų, ideologi-

jos, savo siekių. Manome, kad būtent mes turime juos įgyvendinti, patys, neužkraudami kitiems tos naštos. Bet kaip tik todėl turime būti stiprūs, pajėgūs įgyvendinti savo misiją. Taigi, pažvelkime trumpam į save, pasižiūrėkime, kokie esame.

Šiandieną mūsų – 2300. Praėjusio suvažiavimo dalyviai prisimena mūsų susitarimą pagausinti tautininkų eiles penkis kartus. Kai kurie skyriai – jų, tiesa, mažiau, – pasižadėjęmą įvykdė su kaupu, kiti – ne. Vis tik tai galime pasakyti, kad per šiuos dvejus metus Tautininkų sąjunga išaugo 3 kartus. Manau, kad tai neblogai. Nesupykite kiti, tačiau negaliu nepasidžiaugti tautininkų gretų gausėjimu ir stiprėjimu Alytuje, Varėnoje, Tauragėje, Marijampolėje, Utenoje, Joniškioje, Panevėžyje, Prienuose, Vilkaviškyje. Žinoma, kiekis, gausa – tik viena partijos stiprybės dalis, kartais iškrečianti netikėtų pokštų. Kaip ir visur, kaip dažname didesniame žmonių, narių, asmenybių telkinyje, taip ir Tautininkų sąjungoje neišvengiamos skirtingos nuomonės, įtampos. Kartais ir siekiai pasirodo skirtingi. Yra tautininkų, kurie neprisideda prie Sąjungos stiprinimo. Vieni todėl, kad pasyvūs, kiti – todėl, kad jų visas didelis aktyvumas, energija skiriami Sąjungos juodiniui, kiršinimui, kuriems visada viskas blogai, Sąjungos vadovybė taip pat viską daro blogai, net ir Programa, kuriai įstodami į LTS pritarė, irgi bloga, žodžiu – viskas juoda. Kai kas net projektavo išeitį – Tautininkų sąjungos išjungimą į didesnę, geresnę partiją kokia nors jos dalimi. Girdėjome siūlymų pasitraukti kitiems iš kelio, netrukdyti, "būti mažesniais". Ir visa tai, žinoma, vardan vienybės, vardan Lietuvos. Gal tokiu atveju reikia pasiūlyti tiems žmonėms pasirinkti kitą, jiems tinkamesnę organizaciją, kurioje gal savo tikslus lengviau galėtų pasiekti. Gal geriau laiku sustabdyti ligos plitimą.

Partijų veikla Lietuvoje, pradedant nuo jų atsikūrimo ar įsikūrimo, dar LTSR laikais, stabdoma daugelio įvairių, tarpusavyje susijusių, kartais netikėtų, bet labai stiprių faktorių; daugelis partijų patyrė gana nemalonius sukrėtimus. Lietuvos tautininkų sąjungai, jos valdybai, tarybai iki šiol pakako valios, ryžto, išminties eiti keliu, kurį mums lėmė istorija ir likimas, kurį mes patys pasirinkome. Norėčiau, kad taip būtų ir ateityje. Juo labiau, kad jau sukurtas sveikas, geras, tvirtas pamatas. Sukurta partijos struktūra, veikianti

(Nukelta į 10 psl.)

Pusiau rimtai, pusiau juokais

Balys Skudutis

GYVENIMO PUOŠMENOS

(Kultūrinė lietuvių apžvalga)

Kas yra lietuvis?

Dr. Arv. Žygas, pedagoginio lituanistikos instituto seminaro vadovas, kovo 25 d. 12:30 p.p. Chicagoje skaitė pastaitą "Kas yra lietuvis". Deja, mes toje paskaitoje dėl svarbių veiklos priežasčių negalėjome dalyvauti ir kadangi daugelis mūsų išeivių jau ne patys nežino, ar dar jie yra tikri lietuviai, tai čia savo lietuviškumo patikrinimui pateikiame tuos pačius standartinius klausimus, kuriais vadovavomės ilgus metus čia išeivijoje:

1. Ar dar dėvi skrybėlę ir ilgas apatines kelnes?

2. Ar per lietuviškus renginius dar valgai virtinius (koldūnus), dešras su kopūstais ir cepelinus su spirgučių užpilu?

3. Ar gerdamas degtinę pasiilgsti silkutės?

4. Ar kalbėdamas lietuviškai dar įterpi, vietoj angliško, tradicinį rusišką keiksmažodį?

5. Ar už save menkesnių pažįstamų žmonas vadini bobomis, o sveikindamasis su daktarų, inžinierių, advokatų ir lietuviškų milijonierių žmonomis, instinktyviai bučiuoji rankas?

6. Ar susapnuoji, kad važinėji po Lietuvą, dalini dolerius saujomis, o prezidentas Brazauskas tau prie krūtinės sega Gedimino medalį, o tu išrėži kalbą, kad reikia tuoj pat išstremti į Sibirą buvusius visus VLIK'us, ALT'us ir Lietuvių Bendruomenės pirmininkus?

Jei į visus klausimus pats sau gali atsakyti teigiamai, tai dar išlaikė ne tik išeivio,

bet ir patriotinio lietuvių statusą. Ir, anot Didžiojo "peklino" Antano Gustaičio visuomeninės statistikos duomenų, esi dar "nesukirmijęs lietuvis"... Tad ko važiuoti pas Žygą "spaviedotis" į Chicago?

Kai ansamblis gamina virtinukus

Štai ir vėl viena lietuviškumo giedri naujiena, kurią praneša dienraštis Draugas. Tai neabejotinai kultūrinė naujiena, ir mes ją patiekiamo savo skaitytojams. Jau nimo tautinių šokių ansamblio "Grandis" vaikų ratelis kviečia į virtinukų (koldūnų) pietus bal. 2 d. 12 v. Lemon-te. Tik iš skelbimo nėra aišku, ar vaikams nusibobo šokti "Lenciūgėlių", ir jie išalkę (o gal atvangai?) pradėjo versti pelningesniu amatu? Nes, anot mūsų žymaus filosofo Vyt. Kavolio... "šioje etniškoje visuomenėje, kur lietuviškumas gali skatinti išsivystymą daugiakultūrinių asmenybių visuomenėje, su dideliu didesnio sąmoningumo pajėgumu ir aukštesnio laipsnio pareigingumu"... Taip kadaise panašiai kalbėjo Zaratustra, o dabar visuomeniškumo ir kultūringo apsiėmimo mus moko Kavolis. O gal tai tik pobalandinis pokštas? Bet mes vistiek džiaugiamės mūsų atžalyno veiklumu, maitinant net ir bedantę visuomenę!

Balandžio pirmosios šešėlyje

Ir šią žinią skelbiame iš Gandučio ir plepučio pastogės, nugirdę ją per išeivijos LITAS'o agentūrą. Labai

Intelligentiškų Tautiečių Aukšinis Siųstuvus). O buvo taip: iš Floridos atgal į Clevelandą grįžo senieji jo gyventojai Gervazas Gandutis ir žinomas politikas Peliksas Pleputis. Jie žada netrukus atidaryti didžiulę išeivijos žinių agentūrą, kad savo žiniomis atsvertų Lietuvos žinių agentūros ELTos (Elenos, Liucės, Tetos Agnieszkos) žinias, išvijusias lauk visas mūsų namų ir įvykių žinias. Jie žada kurtis prie DIRVOS, kažkur pašonėje ir jau derasi dėl naujo dangoraižio pirkimo, kur žada įrengti moderniškiausias elektronines žinių surinkimo ir perdavimo sistemas. Jie žada net nesinaudoti žiniasklaida, nes sklaidyti galima tik lapus ir knygas, o jie užsiims tik rimtais lietuviškais reikalais – ir žinių perdavimu į spaudą. (sako, tiesiog kiekvienam į ausį).

Tad sveikiname naujus išeivijos kultūrinius darbuotojus ir laukiame, kada pradės veikti LITAS Gandučio ir Plepučio kultūros pastogė!

Mums nepaprastai malonu pranešti, kad iš LITOS'o agentūros, per visai patikimas lūpas gavome šią balandinę žinią.

NESAKAU nė labo ryto,
Nes sniegai staiga iškrito!
Primenu: – šiandien Balandis,
Vos tik pusryčių užkandęs,
Sveiki būkit su balandžiu –
Patikėkit JAM-meldžiu,
Nes meluoti aš nemoku –
Viskas rimta ir be juoko –
Lietuvoj štai nugirdau,
Ir rimtoj spaudoj radau:
Su "jarmulka", su juoda,
(Kaip Jeruzalėj tada) –
Prezidentas lanko sinagogą,
O sekmadienį jis eis gal į

bažnyčią,

Taip sau "atgailaut" netyčia? –

Balys Skudutis

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

vadeivų liko apkaltinti tik du buvę politbiuro nariai: Hager, 82 metų amžiaus ir Muckenberger, 84 m. Daug aukštų Vokietijos teisininkų teigia kad gaudymas vokiečių, buvusių komunistų saugumo valdininkų, kurių Rytų Vokietija turėjo 85,000, tik apsunkintų Rytų ir Vakarų Vokietijų sujungimą. Amnestijos šalininkų tarpe esąs ir buvęs Vokietijos prezidentas Richard von Weizsaecker bei buvęs konstitucinio teismo narys Ernst Mahrenholz.

TRUMPAI

• Etiopijos vyriausybė, nuvertusi komunistinę pulk. Mengistų valdžią, teisia apie 3,000 buvusių tos valdžios veikėjų. Net ir bado metais, komunistai nepraleisdavo tarptautinės maisto pagalbos siuntų į provincijas, kuriose vyko antikomunistinis judėjimas. Adis Abeboje buvo daugiau paminklų Lenino garbei, negu Maskvoje.

• Ukraina pareikalavo, kad Rusija mokėtų už karo laivyno bazę Sevastopolyje gan aukštą nuomą. Už to uosto naudojimą rusai pažadėjo sumažinti Ukrainos skolą Rusijai už tiekiamą naftą.

• Europos sąjungos valstybės pažadėjo Ukrainai paramą apie 100 mil. dol. Tą sumą Ukrainos finansų ministerija pavadino "pažeminančia". Negana to, europiečiai pastatė sąlygas, kurių tarpe turi būti Ukrainos pažadas uždaryti nesaugią elektros branduolinę jėgainę Černobylyje.

• Argentinos karinės diktatūros laikais, kai ten vyko vidinės kovos su kairiąja opozicija, be žinios dingo apie 10,000 žmonių. Dabar vienas buvęs karo laivyno kapitonas parašė knygą – "Skridimas". Autorius pasakoja, kaip karo laivyno mechanikų mokykloje būdavo surenkami valdžios priešai, užmigdomi vaistais ir nuskraidinami virš jūros, kur būdavo išlėktuvų išmetami. Knygoje sakoma, kad tarp 1976-78 m.

tokių "mirties skridimų" būdavo kiekvieną trečiadienį. Lėktuvas paimdavęs po 15 – 20 kalinių.

• Balandžio 15 japonų budistų piktos sekta pranašavo pasaulio katastrofą. Japonų policija ėmėsi ypatingų apsaugos priemonių didesniuose miestuose ir vieškeliuose. Nieko ypatingo neįvyko, nes daugelis miestų gyventojų sėdėjo namie, parduotuvės kai kur užsidarė. Traukiniai, autobusai važinėjo tušti.

• Kinijos komunistų kongrese partijos vadovybė liko nepakeista, tačiau stebėtojai pamatė neįprastą partijos atstovų nepriklausomumą. Už kai kuriuos siūlomus į valdžią asmenis balsavo neįprastas 99.9 nuoš. delegatų, bet vos 63 nuoš. Valstybės prezidentu ir partijos gen. sekretoriumi bei Centrinės Karinės komisijos pirmininku toliau liko Jian Zemin.

• Europos komisija nusprendė, jog Sąjungos kino teatruose ir televizijoje transliuojamos programos 51 nuoš. būtų Europos valstybių gamybos. Prieš tokią kvotą kovojo daugiausia JAV filmų gamintojai.

• Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev pareiškė, jog rusai parduos Iranui branduolinių reaktorių, nežiūrint JAV noro jų pardavimą sustabdyti. Ministras pridėjo, kad Rusijos "medaus mėnuo" su Amerika pasibaigė.

• Gegužės 7 d. bus antrasis ratas Prancūzijos prezidento rinkimuose. Pirmame rate kandidatuoja devyni asmenys, jų tarpe keturi kairieji, moteris siekia prezidentūros iš "trockistų" partijos.

• Šiaurinėje Korėjoje tebevyksta varžybos dėl valdžios. Sakoma, kad suimtas ir namų arešte laikomas mirusio diktatoriaus sūnaus pusbrolis.

• Suomijoje socialdemokratų partija pakvietė į koalicinę vyriausybę net penkias politines partijas.

HOME
BANK
Cleveland's hometown bank.

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME BANK didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME BANK padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME BANK, FSB siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME BANK, F.S.B.

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOS SUAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 8 psl.)

visoje Lietuvoje ir nuolat gausėjanti. Stiprėja partijos intelektualinis pajėgumas, politinė branda, profesionalumas. Mes džiaugiamės i Tautininkų sąjungą ateinančiais doriais, sąžiningais, turinčiais didelę gyvenimišką ir profesinę patirtį žmonėmis, kurie gali ne tik formuoti tautininkų siekius, bet ir juos įgyvendinti, tiesiogiai dalyvaudami piliečių savivaldoje ar valstybės valdyme. Tai stiprina mus ir teikia gražių vilčių ateičiai.

Negaliu nepriminti dar 1994 m. kovo mėn. skelbto Kreipimosi i Lietuvos visuomenę, kuri, pritardami Tautininkų sąjungos požiūriui ir siekiams, pasirašė žinomi Lietuvos kultūros, mokslo, visuomenės atstovai ir kuris padarė pradžią tolesniam mūsų bendradarbiavimui. Ir štai, Tautininkų sąjunga, didelė dalimi šį Kreipimąsi pasirašiusių ir jam pritarusių žmonių dėka, po pusės metų paskelbė Neatidėliotųjų veiksmų programą Tautai ir Valstybei stiprinti. (Tiesiogiai ir daugiausia prisidedant dr. Vladislovui Guogai, dabar jau ir LTS valdybos nariui.) Šie siūlymai, kartu su LTS bendrąja ideologine Programa yra mūsų artimiausių darbų bei siekių tvirtos ir aiškos gairės.

Reikšmingu įvykiu reikėtų laikyti ir Sąjungos Ekspertų tarybos kūrimąsi. Joje – ir tautininkai, ir ne LTS nariai (kol kas). Manau, kad ši struktūra, jeigu užteks jėgų ir noro, jeigu bus palankios kitos aplinkybės, kol esame opozicijoje, galėtų tapti LTS šešėlinės vyriausybės pagrindu.

Lietuvių tautininkų sąjungos frakcija Seime, kad ir negausi, bet jos nariai atlieka didelį ir gerą darbą ne tik kaip Seimo nariai, kaip žmonių rinkti atstovai, bet ir kaip parlamentinės partijos – Tautininkų sąjungos politikos įgyvendintojai aukščiausioje lygyje. Ačiū jiems, ypačiai frakcijos seniūnui Leonui Milčiui. Norėčiau tarti nuoširdžius padėkos žodžius už nuolatinę paramą, gyvybiškai mums svarbią paramą, už rūpestį mumis Amerikos lietuvių tautinei sąjungai, jos Valdybai, pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui, atskirai padėkoti Bostono, Chicago, Los Angeles tautininkams, p. Irenai Kriaučeliūnienei, ačiū ir čia dalyvaujantiems p. Antanui Mažeikai, p. Pijui Jaunučiui Nasvyčiui, ir nors dabar toli, bet visada su mumis p. Rūtai Sakienai, p. Jonui Jurkūnui, p. Eugenijui Bartkui ir daugeliui kitų, kurių čia nepaminėjau.

LINAS VYŠNIONIS Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

UŽSISAKYKITE "EUROPOS LIETUVI" PAREMSITE

UŽSIENIO LIETUVIŲ SAVAITRAŠTĮ LIETUVOJE!

Londonė 47-rius metus Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos leidžiamas savaitraštis "Europos lietuvis" jau antri metai yra redaguojamas ir spausdinamas Vilniuje. Jame apie Lietuvos kultūrinį, politinį, ekonominį ir už jos ribų gyvenančių lietuvių gyvenimą rašo talentingi žurnalistai bei įvairių sričių specialistai.

Aštuonių puslapių ir gausiai iliustruotas "Europos lietuvis" iš Vilniaus oro paštu yra siunčiamas į 23 pasaulio kraštus.

"Europos lietuvis" prenumerata metams – \$ 60.

Čekius prašome siųsti šiuo adresu:

"Europos lietuvis", 2 Ladbroke Gardens,
London W11 2PT, United Kingdom.

1995 m. prenumeratoriai dalyvaus "Europos lietuvis" 50-mečio jubiliejinėje loterijoje ir kartą per mėnesį gaus nemokamai 4 puslapių priedą "Lietuvių godos".

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Nors pranešimas ataskaitinis, bet negaliu nežvilgtelėti, bent trumpam, į artimiausią ateitį, į labai atsakingą išbandymą.

"Reitingų" gamintojai mums nėra dosnūs, bet patys jaučiame, kad esame verti didesnio nei 1% būsimų rinkėjų pasitikėjimo. Artėjantys savivaldybių tarybų rinkimai paskatino mūsų skyriaus, tautininkus susitelkti, pasitikrinti savo jėgas, galimybes, sustiprėti. Aš tikiu, kad LTS atstovai savivaldybių tarybose bus reikalingi žmonėms, dirbs profesionaliai ir sąžiningai, bus nepaperkami. Matydami tai, rinkėjai patikės tautininkų kandidatais ir balsuos už juos.

Na, ir baigdamas šį pranešimą, norėčiau dar kartą pabrėžti, mano manymu, svarbiausią kryptį, vertingiausią mūsų partijos bruožą per šį ataskaitinį laikotarpį – tai Lietuvių tautininkų sąjungos savarankiškumo, savitumo stiprinimą ir ryškinimą, ištvirtinimą tarp pagrindinių Lietuvos partijų, siekiant bendradarbiavimo su jomis. Nežiūrint į visus trukdymus, kliūtis, mes išlikome, mes augome, mes stiprėjome. Dabar jau, tikiu, ilgam. Mes pasiruošėme atlikti tai, ko kiti už mus nepadarys:

"Tautinės sąmonės ugdymas, tautinės kultūros savitumo išsaugojimas ir puoselėjimas, tautinės valstybės kūrimas ir stiprinimas, lietuvių tautos laisvė ir gerovė buvo ir bus Lietuvių tautininkų sąjungos veiklos tikslas ir prasmė."

NAUJI DIRVOS PRENUMERATORIAI

Silkaitis Raimondas, Beachwood OH
Tamošaitis Adelė, Mississauga Canada
Strimaitis Romualdas, Boca Raton FL – Užsakė tėvai
S. ir A. Strimačiai, Highland Hts. OH

Eleksis H. ir G.I., Wheeling IL – Užsakė Janina Juzaitis
Gelažius Alfonsas, Algoma WI
Garulis Ričardas, Vilnius, Lietuva – Užsakė ALT Sąjunga
Stungys Petras, Richmond Hts. OH
Leger Violeta, North Olmsted OH
Consulate General of Lithuania, New York, NY
Brazauskienė P., Pelėsos liet. mokykla, Belarusija – Dirvos auka
Kukeckis Eugenijus, Girskaia Skola, Belarusija – Dirvos auka
Juška Regina, S., Detroit MI
Nasvytis Paulius, Cleveland OH – Užsakė Reg. Nasvytienė
Gudaitis Algis Rev. Boston College MA – Užsakė Dievo
Motinos parapija Cleveland OH

Brakas V. Willoughby OH
Armonas J., Rochester NY – Užsakė R. Bliudnikas
Cijonėlienė Zilė, Vilnius Lietuva – Užsakė J. Karalis
Gudelis Angela, Elmhurst IL – Užsakė V. Mažeika.
Kojelis Linas (US Baltic Fund) Washington DC
Žilinskas George, Pittsburgh PA – Užsakė Jonas Drąsutis
Pragulba S., Highland Park MI
Korp. Jūra, Kaunas Lietuva – Užsakė Alg. Gustaitis
Skardis Jonas D.O.M., Santa Fe NM – Užsakė Motina Ona Skardienė
Vaitėnienė Alberta, Westmont IL
Motiejūnienė Žvaigždutė, Euclid OH
Kisieliūnienė St. Vilnius, Lietuva – Užsakė Alg. Gustaitis
Lazdių gimnazijos biblioteka, Lazdijai, Lietuva –

Užsakė Alg. Gustaitis

Šimanskis Birutė, West Hartford CT – Užsakė Nijolė Raškienė
Baltrukonis K. Chicago IL
Vasiulis Sofija, Manchester MI
Bačauskas Bronė, Baltimore MD
Varcionas Jonas, Klaipėda, Lietuva
Bačauskas Kęstutis, Pakruojo raj., Lietuva
Žvirblis Jonas Rev., Grand Rapids MI
Pečiulaitis Povilas, Cleveland OH – Užsakė V. Petukauskas
Fugitt Jr. K.L., Warren OH.
Zableckas E. & L., Loveland CO
Šiugžda Ray, Tujunga CA – Užsakė A. Paliulienė – motina
Mironas Andrius, Carlsbad CA
Dr. Jonas Genys, Seabrook MD
Armonas Barbara, Mentor OH – Užsakė sūnus Jonas
Lapinskas P., Toronto, Canada
Zbrauskas Aina, Eastlake OH
Ingaunis Stepas, Hot Springs AR
Mašiotas P.&P., Cleveland OH
Paliulis Anicetas, Chicago IL – Užsakė Simonaitienė Aldona
Pikturna Stasė, Cleveland OH – Užsakė H. Pikturna
Krivickas D., Burke VA
Džiugas S., Oak Lawn IL

If you can spare 10 minutes,
We can spare \$10,000!

Play **Bingo** from the Ohio Lottery

Imagine winning \$10,000 in just 10 short minutes! It's possible with the Ohio Lottery Bingo Game. On each \$2 ticket, you get four Bingo cards and four chances to win — up to \$10,000! So play Bingo at your favorite Lottery retailer. And with luck, you could come out with \$10,000 to spare!

JOIN IN THE WINNING

Lottery players are subject to Ohio laws and Commission regulations. For further information, call the Customer Relations Department, (216) 787-3200, during regular business hours.

CLEVELANDE ir apylinkėse

1996 m. MIŠIOS

Balandžio 24 d. Clevelando Šv. Jurgio parapijoje pradedama 1996 m. Mišių registracijos knyga. Jau nebeturima laisvų datų 1995 m. Mišioms. Organizacijos ir pavieniai asmenys, kurie norėtų rezervuoti Mišias 1996 m. specialiomis datomis, yra kviečiami artimiausiu laiku registruotis klebonijoje.

Ger.J.

TILTO REMONTAS

Clevelando vakaruose gyvenantiems nuo pernai tenka ilgiau keliauti darban ir grįžti namo, nes Detroit-Superior Veteranų paminklinis tiltas tapo uždarytas remontui. Tiltas buvo pastatytas 1915-1918 metais pagal HNTB

inžinierių b-vės projektą ir priežiūrą. 1960 m. tos b-vės priežiūroje buvo atliktas kapitalinis remontas. Ir štai nuo 1994 m. HNTB b-vė vėl prižiūri šio tilto atjauninimo darbus. Pagal tos b-vės paruoštas specifikacijas tiltui sugrąžinti į originalų ir saugų stovį bus panaudota:

- 19,000 kubinių jardų betono, kurio užtektų sumūryti 3 x 3 pėdų ir 3.5 mylios ilgio tunelį.
- Pakandamai grindinio lopų, kurie padengtų iki 1.25 akro plotą.
- 600 tonų struktūrinio plieno ir 4 milijonai svarų plieno armatūros virbų.
- 31,000 kniedžių.
- 5,830 pėdų turėklių, kurie bus kopija 1915 m. projekto.

Šio tilto remonto darbus norima užbaigti prieš 1996

m. liepos mėn., kada Clevelando miestas pradės švęsti 200 metų sukaktį. Ger.J.

* Gegužės 4-7 d. Namų ir sodų paroda, Canfield Fairgrounds, Rt. 46. Tel. 216-793-3923.

PARENGIMAI

1995 M.

- BALANDŽIO 30 d. "Dar kartą pavasarį" - Madų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia vyr. skaučių Židiny.
- GEGUŽES 7 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakara motinoms pagerbti". Programą atliks Hamiltono taut. šokių ansamblis "GYVATARAS", vadovaujamas Elytės Tarvydienės.

• GEGUŽES 7 d. ATEITININKŲ ŠEIMOS metinė šventė Dievo Motinos parapijoje. 10 v. šv. Mišios; 11:30 v. akademija auditorijoje.

• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas

• GEGUŽES 29 d. Memorial Day - Apeigos-Mišios-pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų Postas 613 Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 11 d. - Tragiškojo Birželio minėjimas. Rengia Clevelando Baltų Komitetas.

• LIEPOS 8 d 6:00 v.v. šeštadienį L.K. DARŽELIŲ VASAROS VAKARONĖ Gwinn dvare Bratenalh

• LIEPOS 16 d.Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžią 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.

• LIEPOS 23 d Pensininkų gegužinė Lietuvių namuose

• LIEPOS 30 d sekmadienį 12:00 val. LKVŠ "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus LSSI Žalgirio šaulių kuopos GEGUŽINĖ BEACHLAND Parke 17815 Canterbury Rd.

• RUGSĖJO 30 d. Clevelando Baltų Komitetas rengia baltų bendravimo vakarą Lietuvių Namuose.

• SPALIO 7 - 8 LIETUVIŲ DIENOS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 - 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 18 d. Kariuomenės Šventės minėjimas. Lietuvių Namuose.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

atlanta

IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.

Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235TH STREET DOUGLSTON NY 11363

TEL (718) 423-6161 FAX 718-423-3979

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Skrydis į Vilnių Balandžio 1 - gegužės 31 Birželio 1 - rugpjūčio 31
iš

Chicago	\$ 655	\$ 765
Cleveland	731	927
Detroit	739	891
Los Angeles	865	1,017
Miami	725	925
New York	630	740
San Francisco	900	1,025
Tampa	759	911

Plius mokesčiai. Kainos turi apribojimų.
Teiraukitės dėl kainų iš kitų miestų.

1995 grupinių kelionių į Lietuvą brošiūra jau paruošta. Kreipkitės. Prisiimsime.
Grupių organizatoriams teikiamos specialios nuolaidos.

VYTIS TRAVEL

40-24 235 St.

Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161; 1-800-77-VYTIS 1-800-77-89847

FAX 718-423-3979

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

SU A.A. JONU ŠARKAUSKU ATSISVEIKINUS

Kovo 30-tos dienos rytą, University Igoninėje Clevelande, amžiams užmerkė akis Suvalkijos sūnus Jonas Šarkauskas, palikdamas giliam liudesyje žmoną Elena, sūnus Valdą ir Algį, jų šeimas, bičiulius ir draugus.

Jonas Šarkauskas gimė 1907 m. birželio mėn. 7 dieną, Vištyčio valsčiuje, Vilkauskio apskr., stambaus ūkininko, trijų brolių ir dviejų sesučių šeimoje. Kadangi tėvas valdė didelį ūkį ir buvo reikalinga darbo jėga, velionis Jonas jaunas būdamas talkino tėvui žemės ūkio darbuose, o tėvui mirus, pats pradėjo tvarkyti tėvo ūkį. Kada broliai ir sesutės suau-

go ir pradėjo ruošti savistoviai gyventi, pasidalino tėvo turėtą žemę. Velionis Jonas vedė kaimyno dukrą Elena Roveršteinaitę, prisijungdamas prie uošvio Roveršteino ūkio savo tėvo žemės dalį, pradėjo savistoviai ūkininkauti iki karo audra neišbloškė iš tėviškės ir Tėvynės Lietuvos.

Kada 1935-tais metais sustreikavo Suvalkijos ūkininkai, velionio Jono brolio Petro Šarkausko ūkyje, vietos policija rado platinamų streiko atsisaukimo lapelių. Brolis Petras su kitais 17 apylinkės ūkininkų buvo suimti ir 1936-tais metais gegužės 21-23 dienomis, Kaune, karo lauko teismo buvo teisiami.

A.A. EMILIJA RASTENIENĖ

Š.m. balandžio 21 d., eidama 88-uosius metus,
New Yorke mirė Emilija Rastenienė.

Brangiai manytei ir močiutei

A. † A.

ELENAI VALTERIENEI

mirus, dukrą, mano mielą draugę, RĖDĄ ir JUOŽĄ
ARDŽIUS, anūkes RASA, RĖDĄ ir INDRĖ bei visus
vaikaičius nuoširdžiai užjaučiame.

Aldona ir Vytautas
Mauručiai

TRISDEŠIMT TREČIAS Dirvos novelės Konkursas

DVI PREMIJOS

Pirmoji – 500 dolerių

Antroji – 300 dolerių

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korpl Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščiu įteikti data 1995 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuviai rašytojai, gyveną Lietuvoje, JAV ar bet kuriam kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi spapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

Keturi buvo nuteisti mirties bausme ir sušaudyti. K. Norkevičius, A. Petrauskas, Pr. Protusevičius ir P. Šarkauskas, kiti buvo nuteisti įvairių laikų kalėti. Velionis Jonas taip pat buvo suimtas, tardomas, bet, kaltės neradus, paleido. Brolio netektis ir jo paties suėmimas, tardymas, velioniui Jonui paliko atmintini visą gyvenimą.

Rusams antrą kartą artinantis prie Lietuvos, velionis Jonas, kaip ir daugelis lietuvių, su šeima pasitraukė į Vakarus. Karui pasibaigus ir prasidėjus emigracijai, jis su šeima atvyko į Ameriką ir apsigyveno Clevelande. Tuoj susirado darbą ir dirbo iki pasiekė poilsio amžių.

Gyvendamas Clevelande velionis Jonas priklausė LŠS Išeivijoje, Žalgirio šaulių kuopai, kur ėjo įvairias pareigas. Buvo apdovanotas

Šaulių Žvaigžės ordinu ir pakeltas į kuopos garbės narius. Jis taip pat priklausė pensininkų klubui.

Kovo 31-mą dieną, Jakubs and Son laidotuvių namuose vyko su velioniu Jonu atsisveikinimas. Atsisveikinimo žodį pensininkų vardu tarė Jurgis Malskis, Žalgirio šaulių kuopos vardu – kuopos pirmininkas Vincas Čečys, draugų vardu – Edvardas Prancuskas.

Sekancią dieną, po Šv. Mišių, iš Dievo Motinos Nepalaužamos Pagalbos šventovės, velionio kūnas, palydint draugams ir bičiuliams, nuvežtas į Visų Sielų kapines amžinam poilsiui.

Suvalkijos sūnau Jonai, tegul būna tau lengva šio svetingo krašto žemelė. Išsėkis ramybėje Dangaus Karalystėje. E. Prancuskas

Štai, kurie padeda išlaikyti
lietuvišką laikraštį

Atnaujindami
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai auکوjo:

Nenortas K., Dorchester	10.00
Dovydaitis R., Dalton	10.00
Kaulinis K., Philadelphia	15.00
Mockus A., Miami	5.00
Jurkūnas J., Beverly Shores	10.00
Simontis A., Palmetto	10.00
Muliolis A.P. Euclid	20.00
Budrys J., Euclid	20.00
Šimoliūnas St. Detroit	20.00
Janulaitis V., Oak Lawn	20.00
Adomaitis D., Chicago	20.00
Šaulienė A., Chicago	5.00
Grushnys A., MD, Wichita	10.00
Požėla V., Omaha	5.00
Sakalaitė A., Omaha	10.00
Balčeris E., Tucson	20.00
Raulinaitis V., Chastworth	20.00
Dūda Br., Valencia	10.00
Maziliauskas J., Canada	5.24
Gasparaitis B., Tamarac C.	10.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

CLEVELANDIEČIŲ AUKOS LIETUVOS ATSTATYMO ir IŠEIVIJOS LIETUVIŲ REIKALAMS

1995 m. Vasario 16-osios proga auکوjo:

\$ 150 – J. ir R. Ardžiai	
\$ 100 – V. Brizgys, A. ir L. Čepuliai, V. ir B. Čyvai, F. ir J. Klimaičiai, J. ir M. Mikonai, A. ir A. Mulioliai, A. ir B. Pautieniai, C. ir I. Šatkai, J. ir T. Šontai, V. ir T. Urbaičiai	
\$ 80 – P. ir O. Žilinskai	
\$ 75 – D. ir R. Degėšiai, E. ir B. Juodėnai, R. ir D. Liaubai	
\$ 55 – G. Natkevičienė, V. Stankus	
\$ 50 – V. Akelaitis, V. ir L. Apaniai, P. ir P. Balčiūnai, M. ir L. Baliai, P. ir O. Banioniai, R. Bridžius, G. ir V. Bučmiais, J. ir F. Jasinevičiai, B. ir A. Karkliai, P. ir J. Kloriai, S. Laniauskienė, H. ir M. Macijauskai, V. ir M. Mariūnai, V. ir A. Mauručiai, K. ir D. Paškoniai, K. ir O. Raliai, P. ir A. Razgaičiai, V. ir O. Rociūnai, D. ir D. Staniškiai, J. ir I. Stankaičiai, I. Sušinskienė, J. ir M. Svarcai, Tėvai Jėzuitai, V. Vilkutaitis ir R. Williams	
\$ 45 – D. Mikoliūnienė, K. Vaičieliūnienė	
\$ 40 – A. Ambraziūnė, J. Budrienė, A. Giedraitienė, V. ir J. Janušiai, V. ir O. Jokūbaičiai, R. ir R. Minkūnai, Z. ir S. Obeleniai, A. Petrauskis, R. ir A. Zorskai	
\$ 35 – V. ir O. Šilėnai	
\$ 30 – R. Balytė, S. ir J. Butrimai, Prelat. A. Goldikovskis, S. Idzelienė, S. ir J. Ignatavičiai, J. ir B. Kasperavičiai, D. ir M. Kižiai, B. ir O. Maželiai, V. Snieckus, H. ir S. Štasai, H. ir R. Tatarūnai, O. Žygienė	
\$ 25 – M. ir G. Aukštuoliai, P. ir N. Bieliniai, E. Čigienė, V. ir V. Gruzdziai, P. ir E. Jogas, I. Jonaitienė, V. ir L. Kaunai, K. Laikūnienė, S. ir K. Lazdiniai, A. ir E. Lūžos, J. Matiukenė, D. ir R. Nasvyčiai, V. ir Z. Pliodžinskai, J. ir R. Skavičiai, I. Stankus, K. Stungienė, K. ir S. Sukiai, E. ir G. Varneliai, J. ir B. Vasariai, J. Žemguly ir A. York	
\$ 20 – S. ir E. Alšėnai, V. Bakūnas, K. Balas, J. Balbatas, E. Bernotienė, J. ir J. Biliūnai, V. ir T. Degučiai, Z. Dučmanas, M. Duliebiene, U. Gaižutienė, B. Garlauskas, K. Gobienė, I. Janavičius, J. Jankus, E. Janulienė, I. Juodišienė, S. Juodvalkis, A. Juozaitis, F. Juras, A. Kavaliūnas, J. ir A. Kazėnai, S. Knistautienė, A. Mackuvienė, A. Matulionis, V. ir A. Miškiniai, E. Nainienė, D. Nasvytė, O. Naumanienė, K. ir O. Palubinskai, V. ir N. Palubinskai, V. ir A. Petukauskai, J. Pivorūnas, V. ir G. Plečkaičiai, A. Puškoriūtė, V. ir E. Račkauskai, J. Račylėnė, J. ir A. Rasteniai, O. Skardienė, A. Smelstoriene, B. Smetonienė, A. Spirkaitis, A. Stempuzienė, A. Styra, E. ir R. Šilgaliai, L. Unguraitienė, J. ir A. Žilioniai,	
\$ 16 – N. ir G. Juškėnai	
\$ 15 – S. ir T. Keženienė, M. ir E. Laniauskai	
\$ 14 – V. ir J. Stuogiai	
\$ 10 – A. Andrusaitis, V. Bačiulis, V. ir E. Balandos, Ant. Balas, E. Blumentalis, R. Brazaitienė, K. Bruožis, J. Citulis, J. ir D. Dundurai, J. Kalvaitis, N. Kaminskienė, J. Kaunas, A. ir M. Liutkai, V. Matulionis, O. Mikulskienė, L. ir L. Nagevičiai, K. Narbutaitis, J. Narušas, J. Naujokaitienė, P. Neimanas, M. Puškoriene, V. ir D. Ramoniai, Ant. Rukšėnas, J. ir E. Saikai, E. Steponavičienė, V. Stimburienė, V. Taraška, M. Titiene, G. Vaškas, I. Verbyla, J. Zorska, V. Žitkus	
\$ 7 – A. Smetona	
\$ 5 – A. ir T. Kalvaičiai, I. Laurinaitienė, S. Sankalaitė	
\$ 4 – XX	
Suaukotos sekancios sumos:	
JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENEI ...	\$ 3,592.00
AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI ..	1,799.00
Kitiems	45.00
Viso aukų gauta.....	\$ 5,436.00
Dėkojame visiems aukotojams.	

ALT Skyrius ir LB Apylinkės Valdyba

MOTINOMS PAGERBTI VAKARAS

įvyks

Sekmadienį, gegužės 7 dieną, 4:00 valandą
Dievo Motinos parapijos auditorijoje

Programą atliks Hamiltono lietuvių jaunimo tautinių šokių ansamblis

GYVATARAS

vadovaujamas Elytės Tarvydienės

Bilietai po \$10.00, \$8.00 ir \$6.00

gaunami sekmadienio parapijos kavinėje po 10 val. mūsų
arba skambinti 261-4077

Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba